

FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT

RAKKESTAD

2019

Kvalitet i undervisningen ved grunnskolen

Innhold

1	Forord og prosjektmandat	3
2	Sammendrag	4
3	Innledning	6
	3.1 Problemstilling	6
	3.2 Avgrensning av prosjektet	6
	3.3 Revisjonskriterier	6
	3.4 Revisjonsmetoder	6
4	Problemstilling:	7
	4.1 Revisjonskriterier	7
	4.2 Revisors undersøkelse og innhentede data	10
	4.3 Revisors vurderinger og konklusjoner	22
	4.4 Anbefalinger	25
5	Rådmannens bemerkninger	26
6	Kildehenvisninger	27
7	Vedlegg	28

1 Forord og prosjektmandat

Revisjonen skal i henhold til kommuneloven¹ utføre forvaltningsrevisjon. Etter loven innebærer forvaltningsrevisjon å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger. God kommunal revisjonsskikk er å følge RSK 001; Standard for forvaltningsrevisjon, utarbeidet av Norges kommunerevisorforbund (NKRF). Dette forvaltningsrevisjonsprosjektet er gjennomført i henhold til RSK 001. Prosjektet er gjennomført etter plan for forvaltningsrevisjon vedtatt i kontrollutvalget og kommunestyret i Rakkestad kommune, jmfør vedtak i sak 18/22 i kontrollutvalget, og sak 33/18 i kommunestyret.

Etter kommuneloven skal revisor rapportere resultatene av sin revisjon og kontroll til kontrollutvalget. Prosjektet er gjennomført etter vedtatt prosjektbeskrivelse i tidsrommet Oktober 2019 - Januar 2020. Rapportens faktagrunnlag er verifisert av kontaktpersonen i kommunen.

Prosjektansvarlige revisors habilitet og uavhengighet er vurdert opp mot kommunen og den undersøkte virksomheten, og revisjonen har funnet ansvarlig revisor habil til å utføre prosjektet.

Prosjektet er gjennomført av forvaltningsrevisor Casper Støten. I tillegg har stedlig revisor Inger Marie Karlsen-Moum deltatt i informasjonsinnsamlingen.

Revisjonen vil takke seksjonsleder for skole og andre som har deltatt i prosjektet, for hyggelig samarbeid i forbindelse med prosjektarbeidet.

Østre Viken Kommunerevisjon IKS
Rakkestad 20.03.2020

Jolanta Betker (sign.)
Konst. daglig leder

Casper Støten (sign.)
Forvaltningsrevisor

---

¹ Kommunelovens kapittel 23 jfr. § 23-3, samt kapittel 24, jfr. § 24-2.

2 Sammendrag

I dette forvaltningsrevisjonsprosjektet har revisjonen undersøkt i hvilken grad kommunen arbeider systematisk med å sørge for god kvalitet i undervisningen ved grunnskolen. For å besvare problemstillingen har revisjonen kontrollert om kommunen har planer og rutiner på plass for å sikre kompetanse, skolebasert vurdering, involvering av skoleeier, lærernorm og tilpasset opplæring.

Revisjonen har i kriteriene for prosjektet lagt til grunn at det forventes at skolene vurderer og reflekterer over egen praksis, slik at opplæringen kan forbedres kontinuerlig, og at undervisningen skal tilpasses den enkelte. Videre er det lagt til grunn at kommunestyret skal involveres i skolens arbeid for å oppfylle sin rolle som en aktiv skoleeier. Revisjonen har også lagt til grunn at skolene skal ha systemer som sikrer at lærerne har rett kompetanse, og at skolene følger opp lærernormen. Rapportens revisjonskriterier er i stor grad bygd på utvalgte bestemmelser i opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven, samt kommunens eget planverk og underliggende målsetninger.

Revisjonens funn viser at det har blitt utarbeidet tilstandsrapport for Rakkestadskolen årlig, men at denne over flere år ikke har vært behandlet i kommunestyret. Det er et krav i opplæringsloven at den årlige tilstandsrapporten skal drøftes i kommunestyret, og revisjonen vurderer det derfor som uheldig at tilstandsrapporten ikke har blitt fremlagt for behandling i kommunestyret.

Revisjonens funn viser også at skolene har planer og rutiner for å følge opplæringslovens bestemmelser knyttet til skolebasert vurdering. Kommunen har utviklet kvalitetssystemer for en rekke områder av skolens virksomhet, blant annet for skolebasert vurdering. Innholdet i kvalitetssystemene er relativt godt kjent i organisasjonen, men det er imidlertid betydelige forskjeller mellom skolene. Det er etter revisjonens vurdering lagt til rette for at skolene i Rakkestad skal basere seg på et bredt kunnskapsgrunnlag i forbindelse med gjennomføringen av den skolebaserte vurderingen. Revisjonens funn viser at vurderingen utføres årlig, og at samtlige skoler utarbeider handlingsplaner som gjør rede for skolens vurderinger og peker på hvilke områder og tiltak som vil bli prioritert i det videre utviklingsarbeidet. Funnene viser at et flertall av ansatte opplever å bli involvert i arbeidet med den skolebaserte vurderingen. Et flertall av ansatte opplever også at forbedringsområder avdekket i den skolebaserte vurderingen følges opp med tiltak. Revisjonen har etter en helhetlig vurdering, konkludert med at skolene utfører skolebasert vurdering i tråd med forskrift til opplæringsloven.

Revisjonens funn viser at kommunen har en plan for å følge opp kravene i forbindelse med tilsetningskompetanse og kompetanseutvikling. Skolene har systemer for å holde oversikt over lærernes kompetanse, som bidrar til at skolene kan planlegge rekrutteringen på en hensiktsmessig måte. Skolene har fokus på kompetanseutvikling, og det tilbys etterutdanning til lærere der det er behov. Funnene viser at et betydelig flertall av lærerne opplever å ha gode muligheter for kompetanseutvikling. Imidlertid gis det uttrykk for både blant ansatte og ledelse, at begrensede ressurser påvirker omfanget av tilbudet som gis innen kompetanseutvikling. Enkelte ansatte har gitt tilbakemelding til revisjonen om at de i større grad enn i dag ønsker å delta på relevante kurs. Revisjonen har etter en helhetlig vurdering, konkludert med at skolene i tråd med opplæringsloven har rutiner for å følge opp kravet om rett kompetanse og kompetanseutvikling.

Revisjonens funn viser at ledelse og ansatte har fokus på tilpasset opplæring. Blant annet viste spørreundersøkelsen at mange lærere opplevde å lykkes med å gi tilpasset opplæring. Revisjonen fikk imidlertid mange tilbakemeldinger fra lærere på at det var en stor utfordring å tilpasse opplæringen i klasser der det var et stort språk i nivå mellom elevene, og at skolene ikke hadde ressurser til å gi tilstrekkelig tilpasset opplæring under slike forhold. Revisjonen fikk også tilbakemeldinger om at skolene og lærerne måtte tenke nytt om metode og fagforståelse for å tilpasse opplæringen i større grad. Revisjonen har også bemerket at kommunen har en høy andel elever med vedtak om spesialundervisning, sammenlignet med

landet for øvrig. Revisjonen har etter en helhetlig vurdering, konkludert med at det i noen grad tilrettelegges for tilpasset opplæring ved skolene i Rakkestad kommune.

En del av regjeringens satsning for blant annet å styrke den tilpassede opplæringen, er innføringen av en lærernorm. Kommunen har blant annet utviklet en kalkulator for å regne ut behovet for lærere, og tilgjengelig statistikk viser at skolene oppfyller lærernormen. Revisjonen konkluderer ut fra funnene at skolene i tråd med forskrift til opplæringsloven oppfyller lærernormen og at det tilrettelegges for at skolene følger denne.

På bakgrunn av en helhetlig vurdering av funnene, konkluderer revisjonen med at kommunen i stor grad arbeider systematisk med å sørge for god kvalitet i undervisningen ved grunnskolen.

Basert på revisjonens vurderinger og konklusjon fremmer revisjonen følgende anbefalinger:

Anbefaling 1: Rakkestad kommune bør, jmfør opplæringslovens § 13-10, sørge for at tilstandsrapporten/kvalitetsmeldingen som omhandler læringsmiljø, læringsresultater og frafall, behandles av kommunestyret årlig.

Anbefaling 2: Rakkestad kommune bør, så fort det lar seg gjøre, legge frem tilstandsrapporten 2018/19 for kommunestyret til behandling.

Anbefaling 3: Rakkestad kommune bør styrke sin innsats for å gjøre kvalitetssystemene bedre kjent blant ansatte ved skolene i kommunen.

Anbefaling 4: Rakkestad kommune bør, i lys av den relativt høye andelen elever som mottar spesialundervisning, styrke sin innsats for å gi tilpasset opplæring innenfor rammene av ordinær undervisning.

3 Innledning

3.1 Problemstilling

I hvilken grad arbeider kommunen systematisk med å sørge for god kvalitet i undervisningen ved grunnskolen?

3.2 Avgrensning av prosjektet

Dette forvaltningsrevisjonsprosjektet omhandler seksjon for skole i Rakkestad kommune. Prosjektet er avgrenset til å undersøke hvordan skolene jobber med kvalitetsutvikling gjennom den skolebaserte vurderingen, hvordan kompetansen sikres/videreutvikles, hvordan skolene sikrer tilstrekkelige lærere i tråd med lovkrav, og hvordan skoleeier involveres i arbeidet med å videreutvikle skolene. Prosjektet skal kontrollere om skolene og kommunen har utviklet prosedyrer og rutiner som er egnet for å opprettholde god kvalitet ved skolene. Prosjektet omhandler ikke kommunens forsvarlige system/internkontroll, men tar for seg skolenes praksis på de nevnte områder, og om prosedyrer og rutiner følges.

3.3 Revisjonskriterier

I henhold til standard for forvaltningsrevisjon må revisor fastsette revisjonskriterier for forvaltningsrevisjonen. Revisjonskriterier, ofte kalt «foretrukket praksis», er uttrykk for krav eller forventninger til en funksjon, aktivitet, prosedyre, resultat eller lignende. Revisjonskriterier fastsettes vanligvis med basis i en eller flere av følgende kilder: lovverk, politiske vedtak og føringer, kommunens egne retningslinjer, anerkjent teori på området og andre sammenlignbare virksomheters løsninger og resultater.

Revisjonskriterier for dette prosjektet er blitt utledet fra:

- Lov om grunnskolen og den videregående opplæringen (opplæringsloven).
- Forskrift til opplæringsloven
- St.meld nr. 6 (2019-2020)
- St.meld nr. 21 (2016-2017)

- System for kvalitetsvurdering av skolene i Rakkestad kommune (herunder interne målsetninger)
- Kompetanseplan for Rakkestadskolen (herunder interne målsetninger)

En nærmere utledning av revisjonskriterier fremkommer i rapporten.

3.4 Revisjonsmetoder

Dette prosjektet er utarbeidet etter standard for forvaltningsrevisjon – RSK001.

Revisjonen har samlet inn informasjon fra flere kilder. Det er gjennomført et oppstartsintervju med seksjonsleder for skolene i Rakkestad kommune, der det ble innhentet relevant informasjon om kommunens arbeid med å følge opp og videreutvikle kvaliteten i Rakkestadskolen. Revisor og seksjonsleder har også gjennomført et ytterligere møte/intervju der skolens interne kvalitetsystem ble gjennomgått og drøftet. Revisjonen har gjennomført en spørreundersøkelse blant undervisningspersonalet og ledere ved samtlige skoler i kommunen. Undersøkelsen har gitt revisjonen et nyttig innblikk i ansattes opplevelse av arbeidshverdagen, og har avdekket hvordan de systemene som er satt på plass for å sikre og videreutvikle kvaliteten i undervisningen, har fungert i praksis. Spørreundersøkelsen ble sendt ut til 101 personer og fikk 75 svar, som tilsvarer en svarandel på 74 %.

Revisjonen har gjennomført dokumentanalyse av planer og systemer relevant for problemstillingen, herunder:

- System for kvalitetsvurdering av skolene i Rakkestad kommune.
- Kompetanseplan for Rakkestadskolen.
- Handlingsplaner 2019/2020 for samtlige skoler.
- Årsberetning for 2018 – Rakkestad kommune.

Revisjonen har også kartlagt og kommentert enkelte fakta om skolene for å kunne si noe om ressursinnsatsen og resultater i Rakkestadskolen.

Dette på bakgrunn av at kvaliteten ved skolene har sammenheng med omfanget og kvaliteten på ressursene som settes inn.

4 Problemstilling:

I hvilken grad arbeider kommunen systematisk med å sørge for god kvalitet i undervisningen ved grunnskolen?

4.1 Revisjonskriterier

Kommunens ansvar for lovkrav og kvalitet

Kommunen har ansvaret for at kravene i opplæringsloven og i forskriftene til loven oppfylles, herunder å stille til disposisjon de ressursene som er nødvendige for at kravene skal kunne oppfylles, jmfør opplæringslovens § 13-10.

Regjeringen har i sin stortingsmelding nr. 6 (2019-2020) uttalt at: «(...) skoleeier² har det overordnede ansvaret for kvaliteten på tilbudet og for å sikre gode rammebetingelser for og støtte til arbeidet i den enkelte skole».³ I stortingsmeldingen presiseres det også at skoleeiere, skoleledere og lærere i skolen i fellesskap har ansvar for å sørge for å utvikle kvaliteten i skolen. Arbeidet med kvalitet er en varig læringsprosess der skolene jobber systematisk med å reflektere over og vurdere egen praksis, sette seg mål og legge langsiktige planer.⁴

Også i stortingsmelding nr. 21 (2016-2017), er det utdypet hva som forventes av kommunen og skolene. Opplæringsloven forventer at skoleeier følger opp og vurderer sterke og svake sider ved skolene, og iverksetter tiltak og pålegg der det er nødvendig. Skoleeier skal være en aktiv kvalitetsutvikler. Skoleeiere som lykkes, kjennetegnes av en aktiv dialog fra klasserom til kommunestyre. De kjennetegnes av politikere med engasjement og ambisjoner for utvikling av skolen. De kjennetegnes også av en aktiv skoleadmini-

strasjon som er et koordinerende ledd med innsikt og kompetanse. De bidrar til skoleledernes og lærernes profesjonsutvikling gjennom å delegerer ansvar og sikre at alle kjenner sine ansvarsområder. Gode skoleeiere setter i gang prosesser der kommuner og skoler sammen bruker informasjon om elevresultater og læringsmiljø til å lage strategier for videre utvikling.

Skolebasert vurdering

Opplæringsloven legger premissene for hvordan norske skoler skal jobbe for å utvikle kvaliteten i skolen. Det er mange måter å jobbe for å forbedre kvaliteten på, og loven sier noe om hvilke krav som stilles til evalueringsprosessene som skolen skal gjennomføre for å avdekke hvor behovene for innsats ligger. Ifølge § 2 *Skolebasert vurdering* i forskrift til opplæringsloven, skal skolen jevnlig⁵ vurdere i hvilken grad organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen medvirker til å nå de målene som er fastsatt i læreplanverket. I dette ligger det å vurdere om endringer kan bidra til økt måloppnåelse hos elevene, og følge opp eventuelle slike endringer. Det er skoleeieren som har ansvar for å følge opp at disse vurderingene blir gjennomført i tråd med forutsetningene. I den skolebaserte vurderingen skal både elever og lærere involveres.

I arbeidet med kvalitetsutvikling, skal skolene gjennomføre en skolebasert vurdering, og

² Med «skoleeier» menes kommunen/ kommunestyret.

³ St. meld nr.6 (2019-2020) s. 23

⁴ St. meld nr.6 (2019-2020) s. 68

⁵ Med jevnlig vurdering menes det at skolebasertvurdering i utgangspunktet bør gjennomføres årlig.

følge opp resultatene av denne vurderingen. Hensikten med den skolebasert vurderingen er at skolene skal komme frem til tiltak for i større grad å kunne nå målene som er fastsatt i Lærplanverket for Kunnskapsløftet. Kommunen skal påse at skolene gjennomfører denne skolebaserte vurderingen, på samme måte som de også skal sørge for at de andre kravene i opplæringsloven og forskriftene til loven blir oppfylt. Dette følger av opplæringslovens § 13-10.

Ifølge opplæringslovens § 13-10 skal det som en del av oppfølgingsansvaret utarbeides en årlig rapport om tilstanden i grunnskoleopplæringa, knyttet til læringsresultater, frafall og læringsmiljø. Den årlige rapporten skal drøftes av skoleeier, dvs. kommunestyret.

Utdanningsdirektoratet legger til grunn at den skolebaserte vurderingen også kan være egnet som en kilde til informasjon som skoleeier trenger for å vurdere og følge opp at skolene etterlever regelverket. Funn og vurderinger fra den skolebaserte/virksomhetsbaserte vurderingen vil også kunne inngå i den årlige tilstandsrapporten.

Kompetanse

Opplæringsloven stiller krav til kompetanse hos skolens personell. Det følger av § 10-1 at den som tilsettes i en undervisningsstilling skal ha relevant faglig og pedagogisk kompetanse. § 10-2 fastslår at ansatte som skal undervise, må ha relevant kompetanse i de fagene de skal undervise i. Videre fastslår § 10-8 at det er skoleeieren som har ansvaret for at det er tilstrekkelig kompetanse i virksomheten, og at det må være systemer på plass for å sikre nødvendig kompetanseutvikling, for å fornye og utvide den faglige/pedagogiske kunnskapen og følge utviklingen i skolen og samfunnet.

Regjeringen har bestemt at krav til faglig fordypning for nyutdannede lærere skal gjelde for alle, derfor skal alle lærere innen 2025 ha minst 30

studiepoeng i faget for å kunne undervise i matematikk, engelsk og norsk, norsk tegnspråk og samisk på barneskolen. På ungdomsskolen er kravet 60 studiepoeng i disse fagene. Å sikre riktig og tilstrekkelig kompetanse ved tilsetning, samt å videreutvikle personalets kompetanse løpende, vil være en avgjørende faktor for å sikre kvaliteten i undervisningen. Skolene bør ha systemer på plass som kartlegger og sørger for at kompetansen til enhver tid er tilstrekkelig.

Lærernorm og tilpasset opplæring.

Stortinget bestemte i 2017 at det skulle innføres en øvre grense for hvor mange elever det skal være per lærer i offentlige grunnskoler. Dette er også kjent som lærernormen (forskrift til opplæringsloven § 14A-1). Lærernormen er fra regjeringens side innført på bakgrunn av at regjeringen mener at tiltaket vil styrke den tidlige innsatsen, og gi lærerne bedre tid til å se og støtte hver enkelt elev⁶. På 1.-4. trinn var normen satt til maksimum 16 elever per lærer i skoleåret 2018/2019, og ble skjerpet til 15 elever per lærer skoleåret 2019/2020. 5 til 7. trinn og 8 til 10. trinn skal i 2019/2020 ha maksimum 20 elever per lærer. Organiseringen av selve undervisningen er imidlertid opp til skolen. Beregningen skal ta utgangspunkt i lærere og elever i ordinær undervisning, også kalt gruppestørrelse 2. Dermed skal ressurser tilknyttet spesialundervisning og særskilt norskopplæring ikke telle med.

I tråd med opplæringslovens § 1-3 *Tilpassa opplæring*, skal opplæringen tilpasses evnene og forutsetningene til den enkelte elev. En av forutsetningene for at man skal kunne oppnå en mest mulig tilpassa opplæring er at det er tilstrekkelige lærere i skolen. Lærernormen er et av tiltakene som er ment til å legge til rette for dette.

Tilpasset opplæring gjelder for alle elever og er et virkemiddel for å sikre at alle elever får best mulig utbytte av den ordinære opplæringen. Det er ingen individuell rett, men det er en plikt til å

⁶ Regjeringen.no: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/nye-regler-innforing-av-larernorm-i-grunnskolen/id2606134/>

gi tilpasset opplæring. Den tilpassede opplæringen skal skje gjennom variasjon og tilpassninger til mangfoldet i elevgruppen innenfor fellesskapet. Hvor dyktige skolene er på å tilpasse opplæringen innenfor den ordinære undervis-

ningen påvirker også behovet for spesialundervisning. Eksempler på tilpasset opplæring kan være tiltak knyttet til organiseringen av opplæringen, pedagogiske metoder og arbeid med læringsmiljø.

På bakgrunn av ovennevnte utredning har revisjonen utleder følgende revisjonskriterier:

Revisjonen har utledet følgende revisjonskriterier:

- Revisjonskriterium 1: Kommunen skal utarbeide en årlig rapport om tilstanden i grunnskoleopplæringen. Denne rapporten skal drøftes av kommunestyret.
- Revisjonskriterium 2: Kommunens skoler skal jevnlig vurdere i hvilken grad organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen medvirker til å nå de målene som er fastsatt i læreplanverket (skolebasert vurdering).
- Revisjonskriterium 3: Kommunen skal legge til rette for at skolene har riktig og tilstrekkelig kompetanse, og at denne kompetansen videreutvikles.
- Revisjonskriterium 4: Kommunen skal tilrettelegge for at skolene får gitt tilpasset opplæring.
- Revisjonskriterium 5: Kommunen skal tilrettelegge for at skolene følger lærernormen.

4.2 Revisors undersøkelse og innhentede data

Fakta og tall om Rakkestadskolen

Innledningsvis vil revisjonen presentere noen fakta om skolene som er nyttig bakgrunnsinformasjon for videre drøfting i denne rapporten. Tallene er hentet fra utdanningsdirektoratet (*Skoleporten.udir.no.*)

Statistikkene som følger er gjeldende for hele skolesektoren i Rakkestad. Seksjon for skole i Rakkestad kommune inkluderer tre barneskoler (Os, Kirkeng og Bergenhus) og en ungdomsskole (Rakkestad ungdomsskole). Som det kan leses av tabellen under bruker Rakkestad kommune gjennomsnittlig flere kroner per elev enn

Østfold fylke og landet som helhet. Dette sier noe om hvordan Rakkestad kommune prioriterer skolene. Høyere utgifter kan ha sin årsak i levekår/demografiske forhold og f.eks. behovet for spesialundervisning. Størrelsesforskjeller på kommunen kan også påvirke ressursinnsatsen per elev. Ifølge kommunens årsberetning for 2018, har Rakkestad kommune en høyere andel elever som får spesialundervisning enn snittet for Østfold og landet, noe som er ressurskrevende.

Indikator og nøkkeltall	Rakkestad kommune	Østfold fylke	Nasjonalt
Driftsutgifter per elev	129 303	114 333	121 243
Lønnsutgifter per elev	100 358	91 406	95 297
Prosentandel lønnsutgifter av totale utgifter	85,2	83,7	81,7
Driftsutgifter til inventar og utstyr per elev	667	806	1 100
Driftsutgifter til undervisningsmaterieill per elev	1 471	1 186	1 400

Rakkestad kommune, Grunnskole, Økonomi, Alle eierformer, 2018–2018, Alle trinn, Begge kjønn

Skolene hadde i 2018 11,8 elever per årsverk til undervisning, inkludert timer til spesialundervisning og særskilt norskopplæring, dette er på linje med landsgjennomsnittet. Lærertettheten innen ordinær undervisning for de ulike trinnene fremgår av statistikken nedenfor (skoleåret

2018/2019). Lærertettheten i ordinær undervisning inkluderer ikke spesialundervisning og særskilt språkopplæring. Det er denne indikatoren som kan si noe om kommunen oppfyller lærernormen.

Indikator og nøkkeltall	Rakkestad kommune	Østfold fylke	Nasjonalt
Lærertetthet i ordinær undervisning	16,1	17,0	16,3
Lærertetthet i ordinær undervisning 1.–4. trinn	14,9	15,2	14,7
Lærertetthet i ordinær undervisning 5.–7. trinn	17,8	17,2	16,6
Lærertetthet i ordinær undervisning 8.–10. trinn	16,1	19,1	18,2

Statistikken viser at skolene har en lærertetthet som tilfredsstillers normens krav på alle trinn. Revisjonen må her ta forbehold om at lærertettheten er den samme eller høyere for skoleåret 2019/2020. Statistikken viser også at Rakkestad har en marginalt høyere lærertetthet i ordinær undervisning enn gjennomsnittet for Østfold fylke og landet.

Tabellen under viser andel av undervisningen som blir gitt av personale med godkjent utdanning i Rakkestad kommune. Denne er høyere

sammenlignet med landsgjennomsnittet (95,4 %). Godkjent utdanning vil i denne forbindelsen bety at man oppfyller kompetansekravene for tilsetting, jmfør opplæringslovens § 10-1. At skolene i Rakkestad har en høy andel lærere som tilfredsstillers kompetansekravene kan også ha sammenheng med at lønnskostnadene per elev er noe høyere enn snittet som vist til i den første tabellen.

Indikator og nøkkeltall	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
Andel undervisning gitt av undervisningspersonale med godkjent utdanning	99,5	92,8	97,3	97,0	98,5

Nedenfor fremgår gjennomsnittet av grunnskolepoeng ved 10. trinn, sammenlignet med Østfold og landet samlet.

Indikator og nøkkeltall	Rakkestad kommune	Østfold fylke	Nasjonalt
Grunnskolepoeng, gjennomsnitt	42,6	41,2	42,0

Rakkestad kommune, Grunnskole, Grunnskolepoeng, Alle eierformer, 2018-2019, Trinn 10, Begge kjønn

Rakkestad gjennomfører nasjonale prøver på barne- og ungdomstrinnet. Nasjonale prøver gjennomføres i engelsk, lesing og regning. Nasjonale prøver skal vurdere og utvikle elevenes grunnleggende ferdigheter i lesing, regning og i deler av faget engelsk, i tråd med kompetansemålene. Nasjonale prøver i lesing og regning er prøver i grunnleggende ferdigheter i alle fag. Prøvene tar derfor ikke bare utgangspunkt i kompetansemål i norsk og matematikk, men også i andre fag der mål for lesing og regning er integrert. Prøvene i engelsk tar utgangspunkt i kompetansemålene i faget engelsk.

Resultatene på nasjonale prøver rangeres på en skala mellom 20 og 80 poeng. På 5. trinn er det kategorisert tre mestringsnivåer, mens det ved 8. trinn er fem nivåer.

Av resultatene for nasjonale prøver for 5. og 8. trinn fremgår det at skolene i Rakkestad kommune for skoleåret 2019/2020 ligger omtrent på landsgjennomsnittet for begge trinnene. I de fleste kategorier har skolene i Rakkestad tilsynelatende marginalt bedre resultater enn skolene i Østfold fylke. Statistikken er imidlertid preget av noe usikkerhet, blant annet som følge av et relativt lite antall elever i Rakkestad, derfor kan man ikke med sikkerhet si at resultatene er bedre/dårligere enn landet eller Østfold i noen av tilfellene.

Resultatene for 5. trinn viser at elevene i gjennomsnitt ligger på mestringsnivå 2 av 3 (43-56 poeng). 8. trinn ligger på mestringsnivå 3 av 5 (44-54 poeng). Tabeller og grafer om nasjonale prøver som er forklart her er tilgjengelige på skoleporten.udir.no⁷.

⁷ Skoleporten.udir.no: [Nasjonale prøver](#)

Kvalitetsutvikling i Rakkestadskolen

I oppstartsintervjuet ble revisjonen opplyst om at kommunen har utviklet kvalitetssystemer for en rekke ulike områder av skolens virksomhet, som er sammenfattet i dokumentet «System for kvalitetsvurdering av skolene i Rakkestad kommune». Revisjonen har fått oversendt dette fra kommunen, og ser av dokumentet at hensikten med kvalitetssystemene er å, sammen med læreplan og avtaleverk, utvikle kvaliteten ved skolene i Rakkestad. Ifølge dokumentet er det utviklet systemer for å sikre oppfølging av opplæringsloven, skolebasert vurdering, HMS og økonomioppfølging. Dette forvaltningsrevisjonsprosjektet er avgrenset i henhold til kriteriene i delkapittel 4.1 som blant annet legger til grunn at revisor skal kontrollere om skolene gjennomfører skolebasert vurdering. Som en del av prosjektet har revisjonen funnet det hensiktsmessig å vise til hvordan «system for kvalitetsvurdering av skolene» generelt er implementert i Rakkestadskolen.

Revisjonen ser i dokumentet at systemet for oppfølging av opplæringsloven ivaretar en rekke prosedyrer som er viktige for oppfylle lovkravene. Herunder finnes eksempelvis prosedyrer for elevvurdering, kartlegging og testing av elever, prosedyrer for tidlig innsats og spesialundervisning, prosedyrer for arbeidet med § 9A (skolemiljø/mobbing) og systemer for kompetansekartlegging, med mer. Oversikten over prosedyrer inneholder også frister for når disse skal revideres.

Revisjonen har gjennom spørreundersøkelsen foretatt blant undervisningspersonale og ledere, undersøkt i hvilken grad utvalgte prosedyrer benyttes blant ansatte i det daglige arbeidet. Dette er kontrollert ved at ansatte har krysset av i undersøkelsen for hvilke prosedyrer de har og evt. ikke har benyttet seg av. Ikke alle prosedyrene er like relevante for alle ansatte å bruke avhengig av hvilken stilling man er i eller hvilke trinn man underviser, derfor har revisjonen lagt til en mulighet for å svare «ikke aktuelt» på hver prosedyre. Svarfordelingen fremkommer av figur 1.

Av figuren kan man se at et stort antall lærere helt eller delvis benytter seg av systemer for kartlegging/testing av elever, prosedyre for gjennomføring av nasjonale prøver, elevvurdering og spesialundervisning.

FIGUR 1: BENYTTET DU FØLGENDE PROSEDYRER/SYSTEMER I DITT ARBEID?

	Ja	Nei	Delvis	Ikke aktuelt	N
Systemer for kartlegging og testing av elever	71,6%	4,1%	17,6%	6,8%	74
Prosedyrer for gjennomføring av nasjonale prøver	70,7%	5,3%	6,7%	17,3%	75
Prosedyrer for elevvurdering	77,0%	2,7%	18,9%	1,4%	74
Prosedyrer for tidlig innsats	41,9%	14,9%	28,4%	14,9%	74
Kartlegging / vurdering av norskkunnskaper og behov for tospråklig opplæring for minoritetsspråklige elever.	26,7%	21,3%	36,0%	16,0%	75
Prosedyrer spesialundervisning	65,3%	2,7%	24,0%	8,0%	75

En mindre andel benytter seg av prosedyren for tidlig innsats, selv om 2 av 3 også benytter denne helt eller delvis. Prosedyren for kartlegging av norskkunnskaper/tospråklig opplæring for minoritetsspråklige elever har størst andel som svarer «nei» på om prosedyren benyttes. Revisjonen tar utgangspunkt i at dette betyr at prosedyren kan være relevant, men at de aktuelle ansatte likevel ikke tar i bruk denne. Det må likevel tas forbehold om at prosedyren ikke har vært tatt i bruk på bakgrunn av at det ikke har vært noe konkret behov for det. At henholdsvis

14,9 % og 21,3 % av respondentene ikke benytter prosedyre for tidlig innsats og kartlegging/vurdering av norskkunnskaper/tospråklig opplæring for minoritetsspråklige elever, er imidlertid noe som bør bemerkes. Hva gjelder tidlig innsats, handler dette om å sette inn tiltak så tidlig som mulig når noe oppdages, uansett når i opplæringsløpet dette oppdages. Revisjonen har sett nærmere på resultatene og fordelt de etter hvilke trinn lærerne underviser for. Her viser tallene at lærere på 1. til 4. trinn helt eller delvis bruker prosedyre for tidlig innsats i større grad enn gjennomsnittet (84,6%). Bruk av prosedyren er fallende fra 5. til 7. trinn, for å så bevege seg opp mot gjennomsnittet på ungdomstrinnet. I hvilken grad ansatte tar i bruk/søker veiledning fra prosedyrer i sitt arbeid er en indikator på hvor godt skolenes kvalitetssystem fungerer i praksis. Resultatene generelt indikerer at en stor andel av lærerne og ledere benytter seg av prosedyrer der det er aktuelt.

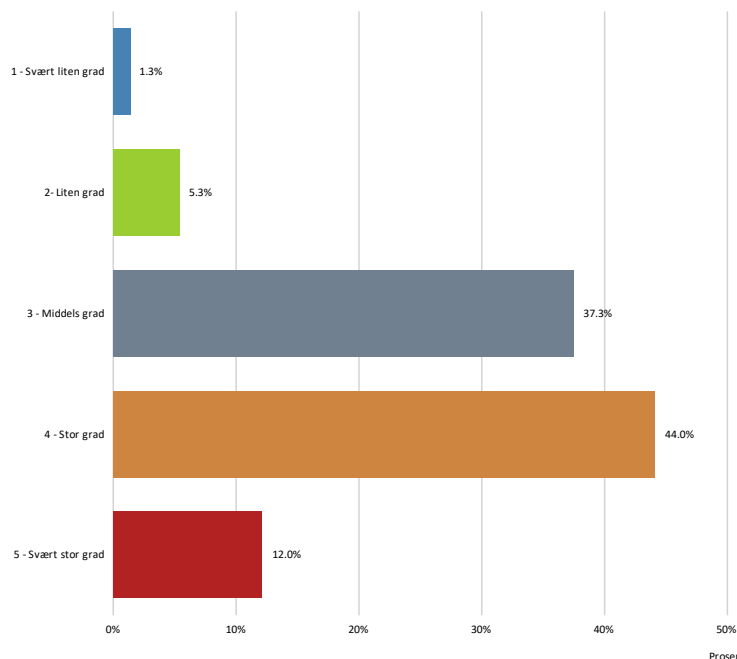
I spørreundersøkelsen foretatt blant undervisningspersonale og ledere ved skolene, spurte revisjonen om ansatte var kjent med kvalitetssystemene. Dette fremkommer av figur 2. Denne viser at over halvparten av respondentene (56%), opplever i stor eller svært stor grad å være kjent med systemene ved sin skole. I overkant av en tredjedel opplever å i middels grad være kjent med systemene. Revisjonen har analysert svarene fra den enkelte skole (vises ikke i grafen) og ser at Os skole skiller seg ut med en betydelig større andel som har svart i middels grad (60%). Kirkeng skole utmerker seg med en svært høy andel som i stor eller svært stor grad har kjennskap til systemene (87 %).

Revisjonen spurte også ansatte i hvilken grad de hadde fått opplæring i bruk av kvalitetssystemer og underliggende verktøy, som fremkommer av figur 3. Selv om en stor andel også her opplever å ha fått tilstrekkelig opplæring i stor eller svært stor grad (46,6%), er det betydelige sprik i oppfatningene. Gjennomsnittlig svar basert på det totale antallet svar er 3,42 (på en skala fra 1-5⁸).

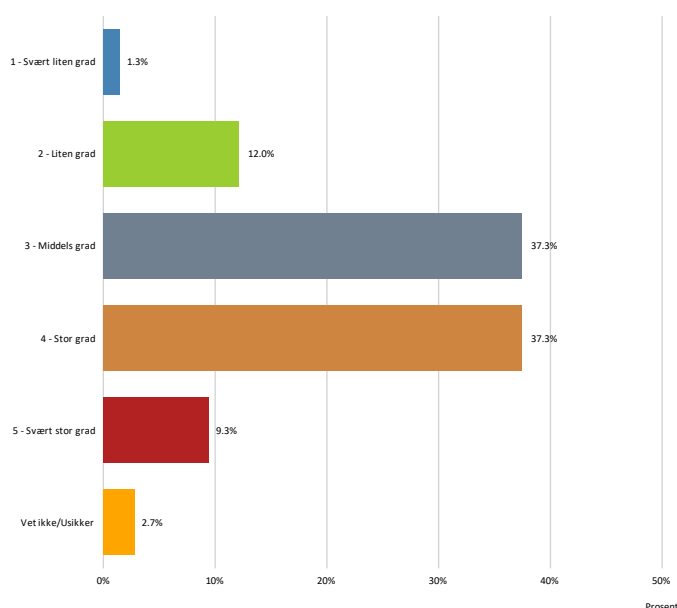
⁸ Med skala 1-5 henvises det til skalaen i spørreundersøkelsen (Fra 1 – svært liten grad til 5- svært stor grad). Det gjennomsnittlige svaret

Gjennomsnittlig svar ved Os skole er 2,84, mens det ved Kirkeng skole er 4,00. De to øvrige skolene ligger omtrent på gjennomsnittet for alle skoler. Dette viser et betydelig sprik i oppfatninger blant de ulike skolene. I forbindelse med

FIGUR 2: I HVILKEN GRAD ER DU KJENT MED KVALITETSSYSTEMENE VED DIN SKOLE?

FIGUR 3: I HVILKEN GRAD OPPLEVER DU Å HA FÅTT TILSTREKkelig OPPLÆRING I HVORDAN KVALITETSSYSTEMENE (OG UNDERLIGGENDE PROSEDYRER/VERKTØY) SKAL FORSTÅS OG BENYTTES?

(3,42) betyr altså at respondentene i gjennomsnitt opplever å i middels til stor grad få tilstrekkelig opplæring.

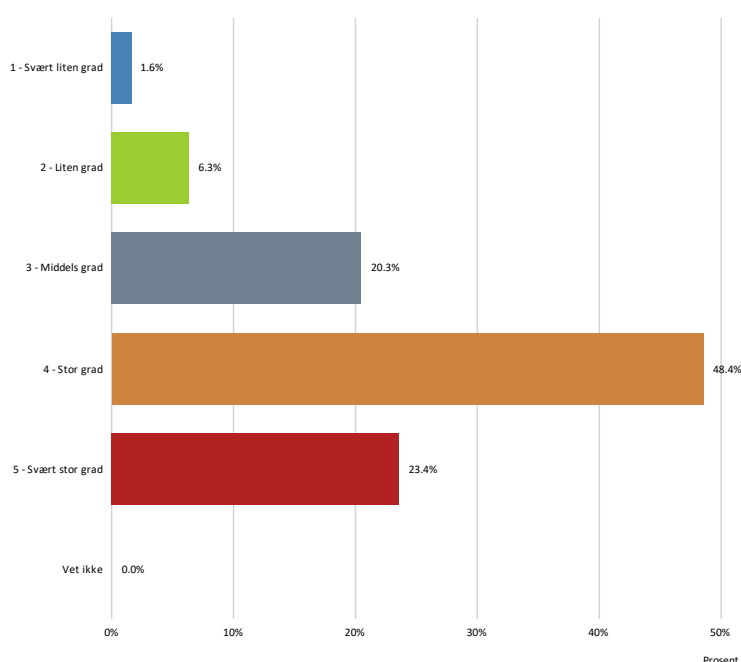
et senere spørsmål om kompetanseutvikling fikk revisjonen inn to tilbakemeldinger fra lærere som ønsket bedre opplæring i de digitale plattformene/ kartleggingsverktøyene.

Ledelse er et av de sentrale prinsippene for utdanningsløpet i Rakkestad kommune, og er viktig for å sikre at opplæringsloven følges opp. I system for kvalitetsvurdering av skolene fremsettes det følgende fire mål/kjennetegn på god ledelse i Rakkestadskolen:

- Skoleledelsen skal lede lærerens læring og utvikling.
- Skoleledelsen skal planlegge, koordinere og evaluere undervisning og læreplanarbeidet.
- Skoleledelsen skal ha tydelige forventninger til lærerrollen og kvaliteten på undervisningen.
- Skoleledelsen skal bruke Rakkestadskolens ressurser strategisk.

Revisjonen la disse kjennetegnene til grunn i sin spørreundersøkelse der ledere og lærere ble spurt i hvilken grad de opplevde at det ble levert på disse målene fra ledelsens side. I figur

FIGUR 5: I HVILKEN GRAD OPPLEVER DU AT LEDELSEN VED DIN SKOLE OPPFYLLER PUNKTENE NEVNT OVENFOR?

5 fremkommer svarene fra lærerne, mens i tabellen (figur 4) er det ledere inkludert rektorer som svarer på et lignende spørsmål (resultatene er oppgitt i absolutte tall på grunn av få respondenter).

Hvis man ser på gjennomsnittlig svar for respondentene i figur 5, er det 3,86 (på en skala 1 til 5). Gjennomsnittlig svar i figur 4 er 3,8. Det indikerer

FIGUR 4: I HVILKEN GRAD OPPLEVER DU SOM LEDER/REKTOR AT SKOLEN OPPFYLLER PUNKTENE NEVNT OVENFOR?

	Antall
1 - Svært liten grad	0
2 - Liten grad	0
3 - Middels grad	4
4 - Stor grad	4
5 - Svært stor grad	2
Vet ikke	1
N	11

at både ansatte og ledelse er rimelig samstemte i sin virkelighetsforståelse av hvordan skolene følger opp målene om ledelse. Lærerne vurderer sine ledere marginalt mer positivt enn det lederne gjør selv, uten at dette kan sies å være en signifikant forskjell. Ansatte har til gjengjeld noen flere besvarelser i ytterkantene av skalaen, noe som indikerer en større spredning i oppfatninger. Imidlertid tolker revisjonen resultatene slik at både lærere og ledere anser at de i stor grad leder/blir ledet på en måte som er i tråd med målene.

Skoleeiers rolle i utviklingen av skolene

I oppstartsintervjuet ble det nevnt at kommunen har fulgt opp en strategiplan for skolene som gjaldt ut 2018. Rådmannen er i gang med å utarbeide ny planstrategi for kommunen, og ny strategiplan for skolene er derfor på vent foreløpig. Revisjonen ble videre opplyst om at det er en ambisjon om at nytt styringssystem skal føre til mer involvering i læringsprosesser fra politikere, foreldre og elever, samt at rådsorganene skal bli mer involvert. Det er også planer om å utarbeide en kvalitetsmelding som skal behandles av kommunestyret.

Det ble også nevnt at kvalitetsmeldingen skal erstatte tidligere tilstandsrapport og bli behandlet i kommunestyret. Nytt kommunestyre må si noe om hva innholdet i kvalitetsmelding skal være. Dette betyr også at kommunestyret bør si noe om hvilke mål som skal prioriteres i Rakkestadskolen, slik at kvalitetsmeldingen blir en god beskrivelse av hvordan kommunestyret prioriterer og om målene følges opp. En kvalitetsmelding kan også utgjøre et grunnlag for hvilke tiltak som skal prioriteres i strategiplan for skolene. Seksjonsleder oppgir at det er viktig at kvalitetsmeldingen også behandles i andre utvalg enn kommunestyret, herunder oppvekstutvalget og samarbeidsutvalget. Politikere bør også være orientert om drøftingene i SU.

Det ble sagt under intervjuet at det per i dag ikke behandles noen tilstandsrapport i kommunestyret. Kvalitetsmelding og strategiplan skal imidlertid utarbeides og legges frem for kommunestyret som en erstatning for tilstandsrapporten. Seksjonsleder har gjort søk i sak/arkivsystemet og ikke funnet at det har vært foretatt behandlinger i kommunestyret de siste årene. Revisjonen har også søkt i møtekalenderen på nett i tidsrommet 2014-2018 med samme resultat. Revisjonen har imidlertid funnet at det har blitt behandlet tilstandsrapport i kultur- og oppvekstutvalget. Som nevnt i delkapittel 4.1, er det et eksplisitt krav i opplæringsloven at tilstandsrapporten skal behandles i kommunestyret. Revisjonens funn viser at det har blitt utarbeidet tilstandsrapport som har blitt drøftet i politisk utvalg, men ikke i kommunestyret.

Det ble sagt i intervjuet at det finnes arenaer for samhandling med politikere, foreldre og elever, og at politikere absolutt er aktive og engasjert på mange områder knyttet til skole. Det er likevel et ønske om mer aktive og engasjerte politikere i forbindelse med å oppnå gode resultater og god kvalitet i Rakkestadskolen. Seksjonsleder opplever det som viktig at politikere og foreldre setter

fokus på områder det er knyttet utfordringer til, samtidig som man opprettholder det skolene allerede er gode på, som for eksempel trivsel.

Skolebasert vurdering

Det ble nevnt i oppstartsintervjuet at det gjennomføres skolebasert vurdering ved skolene årlig. Skolene følger et årshjul der målet er å komme frem til og følge opp en handlingsplan basert på egne vurderinger og vurderinger av eksterne undersøkelser, eksempelvis resultater fra nasjonale prøver og elevundersøkelsen.

I september hvert år går seksjonsleder ut til skolene og presenterer en tilstandsrapport, som blir en del av grunnlaget for de løpende vurderingene frem mot handlingsplanen. Skolene får forslag til saksgang og verktøy for gjennomføring, for å komme frem til en handlingsplan. Kommunen har arrangert «skoleting», som er en arena hvor skolene presenterer resultater og har drøftinger og refleksjoner sammen med politikere, lærere og foreldre. Kommunen har også ansatt en læringsmiljøkonsulent, og seksjonsleder ønsker å involvere vedkommende i arbeidet med skolebasert vurdering for å utvikle dette videre.

Systemet for skolebasert vurdering er sammenfattet i «System for kvalitetsvurdering av skolene i Rakkestad kommune» og inneholder en rekke dokumenter og verktøy som har som formål å sikre gode datagrunnlag og prosesser i forbindelse med skolens vurdering av organisering, tilrettelegging og gjennomføringen av opplæringen. Skolene benytter seg av sentrale datakilder fra blant annet skoleporten⁹ (slik som elevundersøkelsen og nasjonale prøver) og KOSTRA-tall¹⁰, med flere. Skolene har også kvalitetsdialog på flere nivåer og områder, og analyserer det pedagogiske arbeidet. Hver skole utarbeider sin tilstandsrapport og handlingsplan i forbindelse med skolebasert vurdering. Som det også ble nevnt i intervju, er skoletinget der

⁹ Skoleporten er utdanningsdirektoratets verktøy for vurdering av kvalitet i grunnopplæringen (<https://skoleporten.udir.no/>).

¹⁰ Kommune-stat-rapportering: styringsinformasjon om ressursinnsatsen, prioriteringer

og måloppnåelse i kommuner (<https://www.ssb.no/offentlig-sektor/kostra/>).

politikere, foreldre, lærere og ledelse deltar, en viktig del av det årlige evalueringsarbeidet.

Kommunen har i sine kvalitetssystemer som mål å kartlegge ledelse, lærerkompetanse, læring og læringsmiljø. Her finnes det verktøy for at lærere og ledere skal vurdere egen praksis. Resultatene fra denne årlige gjennomgangen blir behandlet i samarbeidsutvalget og skolemiljøutvalget. Både seksjonsleder, rektor, lærere og elever på hver enkelt skole deltar i den skolebaserte vurderingen.

I intervjuet ble det gitt uttrykk for at det er utfordrende å kunne vite om samtlige lærere bruker kvalitetssystemet etter intensjonen, og dette nok til en viss grad kan variere. Revisjonen har tidligere redegjort for hvor kjent ansatte er med kvalitetssystemene og underliggende rutiner og systemer.

Revisjonen har bedt om og mottatt tilstandsrapporter og handlingsplaner for skoleåret 2019/2020. Revisjonen har gjennomgått skolenes handlingsplaner. En handlingsplan skal inneholde både en analyse av hvor skolen står, hvilket område skolen skal fokusere på fremover og tiltak for å nå målene som settes.

Revisjon kan konstatere ut fra det oversendte materialet at samtlige skoler har utarbeidet handlingsplaner for skoleåret 2019/2020. Hver skole har to handlingsplaner, en som beskriver tiltak for læringsmiljø og en med tiltak for læringsresultater. Revisjonen ser at hver handlingsplan inneholder et valgt fokusområde for perioden. Hver av handlingsplanene inneholder også en ståstedsanalyse, der det redegjøres for bakgrunnen for det valgte fokusområdet, og der det settes opp tiltak med mål om å oppnå bedring.

Eksempelvis har Rakkestad ungdomsskole valgt skolevegring som fokusområde innen læringsmiljø for innværende skoleår, dette har de gjort

på bakgrunn av at de har hatt økende utfordringer i tilknytning til fravær. Skolen har derfor igangsatt og planlagt tiltak som blant annet aktiv bruk av sosiallærer, interne kurs i temaet for ansatte og etablering av nye planer i forbindelse med fravær. Innen læringsresultater har skolen hatt fokus på å forbedre resultater innen engelsk, gjennom blant annet å opprette en arbeidsgruppe med lærere på tvers av trinnene som skal jobbe med en helhetlig løp for engelsk på barne- og ungdomsskolen. Dette arbeidet skal også sees opp mot fagfornyelsen¹¹.

Barneskolene har også i sine handlingsplaner, gjort rede for status, mål og tiltak i forbindelse med de utfordringer som avdekkes. Samtlige barneskoler har elevmedvirkning og lesing/skriving som et viktig fokusområde i innværende skoleår, men med litt forskjellig innretning mellom skolene både i tilknytning til tema og hvilke virkemidler som tas i bruk.

I revisjonens spørreundersøkelse ble de ansatte spurt om de var av den oppfatning at det ble gjennomført skolebasert vurdering årlig ved den skolen de var ansatt. 70 % av de spurte oppfattet det som at det ble gjennomført en slik vurdering årlig. 25 % svarte «vet ikke» på dette spørsmålet. 4,2 % svarte at det etter deres oppfatning ikke var gjennomført slik vurdering årlig. Det er noen mindre variasjoner mellom svarene fordelt på hvilken skole ansatte har sin arbeidsplass. Blant ansatte ved Os skole er det en større andel som har svart at det ikke gjennomføres årlig vurdering (10,5 %), samt flere som har svart «vet ikke» (31,6 %).

Ansatte ble også spurt om de opplevde å bli involvert i prosessen med skolebasert vurdering og om de opplevde at det på bakgrunn av den skolebaserte vurderingen ble iverksatt tiltak for å forbedre skolens resultater. Resultatene for det sistnevnte spørsmålet fremkommer av figur 6. Siden revisjonen her ber om respondentenes opplevelse av hvordan vurderingsprosessen

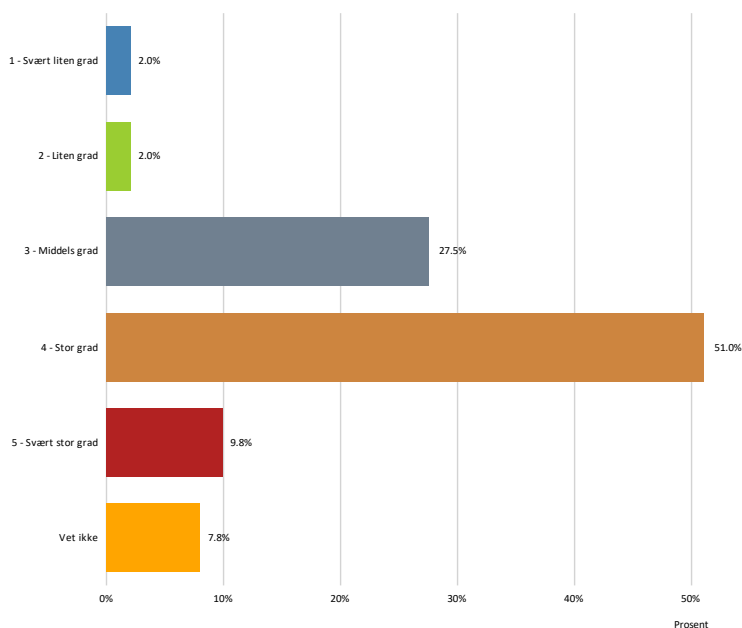
---

¹¹ Kunnskapsdepartementet har fastsatt nye læreplaner, som vil bli tatt i bruk i skolen fra høsten 2020.

fungerer, har revisjonen valgt å utelukke de respondentene som har svart vet ikke/nei på spørsmålet om det blir gjennomført skolebasert vurdering årlig.

FIGUR 6: I HVILKEN GRAD OPPLEVER DU AT FORBEDRINGSOMRÅDER SOM AVDEKKES I DEN SKOLEBASERTE VURDERINGEN FØLGES OPP MED TILTAK?

Omtrent 6 av 10 opplever at det i stor eller svært stor grad blir igangsatt tiltak som følge av den skolebaserte vurderingen. Nærmere en tredjedel av respondentene har oppgitt svaralternativ 1, 2 eller 3, med en klar overvekt på alternativ 3 (middels grad).

En stor andel av respondentene (64 %) opplever i stor eller svært stor grad å bli involvert i prosessen med skolebasert vurdering. 28 % opplever i middels grad å bli involvert og 4 % i liten grad. Fordelingen av svar fra de to sistnevnte spørsmålene er således ganske likt fordelt i skalaen fra 1 til 5. Svarfordelingen fra disse spørsmålene samt spørsmålet om skolebasert vurdering gjennomføres, indikerer at de aller fleste ansatte oppfatter at den skolebaserte vurderingen gjennomføres årlig og at den resulterer i tiltak, men ikke nødvendigvis i alle tilfeller. Revisjonen har også analysert tallene ved den enkelte skole, og her vises det relativt store variasjoner mellom skolene, der Os skole i mindre grad oppfatter at de blir involvert og Bergenhus skole i mindre grad opplever at tiltak iverksettes som følge av

den skolebaserte vurderingen. På dette nivået er imidlertid antallet respondenter per skole såpass lavt at det ikke alene kan være grunnlag for å fatte sikre konklusjoner.

Kompetanse

Det ble nevnt under oppstartsintervjuet at det er utarbeidet en egen kompetanseplan for skolene. Kommunen holder oversikt over personalets kompetanse gjennom et eget system, der kompetansen til hver enkelt lærer kartlegges. Dette går ut på at den enkelte lærer legger inn sin kompetanse i et «kompetansekort» som blir samlet i et felles Excel-ark som hver skole benytter seg av. Denne metoden bidrar til at skolene kan kontrollere at de har tilstrekkelig kompetanse, og danner også et grunnlag for hva slags kompetanse det skal søkes etter ved nyansettelser.

Revisjonen har mottatt skolens kompetanseplan. Revisjonen ser av planen at den har som formål å til enhver tid sikre at skolene har oversikt over kompetansebehovet og at nødvendige tiltak blir iverksatt. Planen har oversikt over hvilken formell kompetanse som kreves for å undervise i de enkelte fag. Planen skal være veiledede i rekruttering av nye lærere og ansettelser.

Planen inneholder hvilke mål Rakkestad kommune har satt for skolene i tilknytning til kompetanse, herunder:

- Sikre at det er tilstrekkelig og rett kompetanse i Rakkestadskolen, inkludert fokus på helhetlig skole.
- Sikre at det på skolenivå, systematisk og kvalifisert, gjennomføres evaluering og analyse av status for elevenes læringsutbytte og læringsmiljø som fører til faglig utvikling og profesjonsutvikling.
- Sikre at det er sammenheng og forutsigbarhet i kompetanseutvikling og kvalitetsutvikling både på skole- og kommunenivå.

Det første kulepunktet/målet ovenfor er å sikre tilstrekkelig og rett kompetanse i skolene i Rakkestad. Revisjonen har i spørreundersøkelsen kontrollert om ansatte har fått kartlagt sin kompetanse av skolen, gjennom å fylle ut kompetan-

sekort. I undersøkelsen oppgir 88 % av undervisningspersonellet at skolen har kartlagt deres kompetanse, 4,5 % svarte at skolen delvis hadde kartlagt deres kompetanse, mens 7,5 % ikke hadde fått kartlagt sin kompetanse.

Som vist til i delkapittel 4.1, har regjeringen innført nye kompetansekrav for lærere som definerer minimumskrav til antall studiepoeng i undervisningsfag. Det ble nevnt i intervju at ungdomsskolen er «i mål» med tanke på å oppfylle de nyeste kompetansekravene. Seksjonsleder presiserte imidlertid at dette er en kontinuerlig prosess der man hele tiden må jobbe for å ha personell med tilstrekkelig kompetanse. Det oppleves at mange nyutdannede lærere bare har kompetanse i to fag, og kommunen ser helst at de bør ha i tre fag for å få full ansettelse. Det ble også nevnt at det på barnetrinnet kan forekomme noe manglende kompetanse i forbindelse med det nye kravet. Lærerne har forøvrig dispensasjon frem til 2025 på å oppfylle kravet.

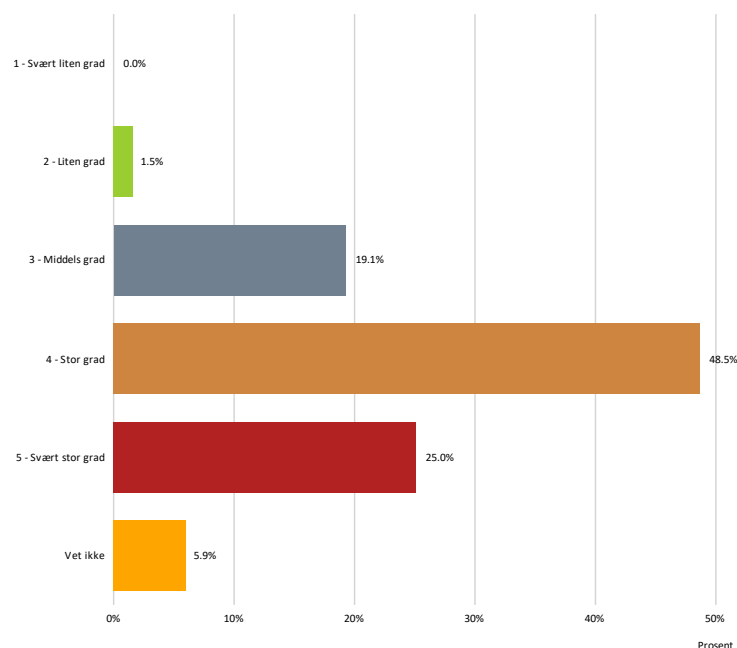
Det andre kulepunktet/ målet i kompetanseplanen er etter revisjonens oppfatning knyttet til skolebasert vurdering, som er omtalt tidligere i dette delkapittelet. Det tredje kulepunktet går derimot ut på å sikre blant annet kompetanseutvikling. Det ble sagt under intervjuet at det er begrenset med midler til å sende ansatte på etterutdanning, men at skolene hele tiden har lærere som tar etterutdanning. Det ble vist til som eksempel at 19 av de litt over 20 lærere som søkte i 2019, fikk plass på etterutdanning. Søknadene har blitt rangert av seksjonsleder utfra hva skolens behov er, deretter har utdanningsdirektoratet hatt siste ord i saken.

Det ble også nevnt i intervjuet at kommunen har et samarbeid med høgskolen i Østfold, som innebærer at masterstudenter skal få bruke skolene i Rakkestad i forbindelse med forskning.

I spørreundersøkelsen ble lærerne spurt i hvilken grad de opplevde å få mulighet til nødvendig kompetanseutvikling. Resultatene fremkommer av figur 7. Cirka 3 av 4 respondenter har svart at de i stor eller svært stor grad har mulighet til kompetanseutvikling. Omtrent 1 av 5 svarer at

de i middels grad opplever mulighet til kompetanseutvikling. En respondent har oppgitt å ha liten mulighet for kompetanseutvikling. De som valgte alternativ 2 og 3, ble i undersøkelsen bedt om å utdype hvorfor de i liten eller middels grad opplevde å ha mulighet til kompetanseutvikling, og hvordan arbeidsgiver i større grad kunne tilrettelagt for økt kompetanseutvikling hos ansatte. Revisjonen vil dra frem de tilbakemeldingene som forekom hyppigst. I hovedsak var det to gjentakende temaer i tilbakemeldingene. Syv av de totalt tretten tilbakemeldingene revisjonen mottok ga på en eller annen måte uttrykk for at lærere i større grad burde gis mulighet til å delta på relevante kurs. Flere av disse respondentene ga også uttrykk for at det etter deres oppfatning er trang økonomi som ofte er til hinder for at slike tilbud gis. To av tilbakemeldingene ga uttrykk for at det er et behov for bedre opplæring i de digitale plattformene og kartleggingsverktøyene som skolene allerede benytter seg av.

FIGUR 7: I HVILKEN GRAD OPPELVER DU Å FÅ MULIGHET TIL NØDVENDIG KOMPETANSEUTVIKLING?

Lærernormen

Det ble nevnt i oppstartsintervjuet at lærernormen per i dag er oppfylt på alle skolene i Rakkestad kommune. Behovet for lærere regnes ut gjennom en kalkulator seksjonen har utviklet, der

det legges inn antall elever og omfang av spesialundervisning, valgfag og andre faktorer som påvirker utregningen. Da får skolene regnet ut hvor mange lærere som trengs for å oppfylle lærernormen. Kalkulatoren bygger på Utdanningsdirektoratets kalkulator¹², revisjonen ble opplyst om i oppstartsintervjuet at kalkulatoren avviker noe fra denne ved at flere elevgrupper regnes med, slik at behovet for lærere blir større enn minimumskravet.

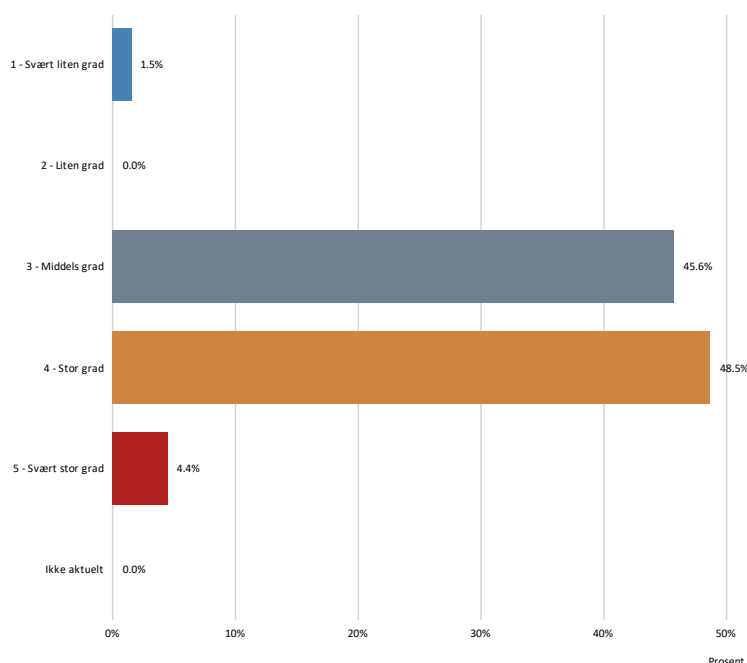
Det ble også nevnt at skolene i Rakkestad har gode søkertall på nye stillinger. Seksjonsleder ser at det er få problemer med å rekruttere lærere med rett kompetanse til skolene, og mener at dette både har med kommunens geografiske plassering å gjøre og at skolene i kommunen har et godt omdømme. Som vist til i tallene fra skoleporten, oppfylte skolene i Rakkestad for skoleåret 2018/2019 lærernormen på alle trinn.

Tilpasset opplæring

Det ble nevnt i oppstartsintervjuet at det overordnede arbeidet med tilpasset opplæring i stor grad henger sammen med skolebasert vurdering. Videre ble det presisert at tilpasset opplæring er et bredt begrep som kan inneholde et bredt sett med metoder/strategier i tilknytning til både læring av fag og sosial kompetanse. Hvordan tilpasset opplæring praktiseres kan dermed variere mellom klasserommene. Det er ingen konkret mal for hvordan tilpasset opplæring utføres. Undervisning kan tilpasses ved nivå, mengde og frekvens. De to første er en del av den daglige undervisning i de fleste klasserom. Det ble sagt i intervjuet at inntrykket av skolene generelt er at lærere er dyktige i forbindelse med å tilpasse mengde og nivå til den enkelte elev. Seksjonsleder tror det er mindre vanlig å differensiere på frekvens (Frekvens vil si at man kan gå fortere frem i «pensum»). Det kan være en utfordring å tilpasse undervisning til både flinke og mindre flinke elever. Ofte kan undervisningen bli et sted imellom.

Det ble nevnt i intervjuet at skolene benytter seg også av BTI- modellen (Bedre tverrfaglig innsats), som skal hjelpe lærere å vurdere/håndtere elever som de «undrer» seg over om har lese/skrivevansker, atferdsproblemer eller lignende. Det ble videre opplyst om at det er etablert ny PP-tjeneste i Rakkestad kommune. Det er et generelt ønske om at omfanget av spesialundervisningen skal gå ned, gjennom at skolene blir bedre på tilpasset opplæring. I forbindelse med verifiseringen av denne rapporten presiserte også seksjonsleder at Rakkestad kommunes relativt høye andel av spesialundervisning til dels hadde sammenheng med utfordringer i elevmassens sammensetning. Seksjonsleders erfaring var at elever fra andre kommuner i beredskapshjem, fosterhjem eller i institusjoner utgjorde en stor andel av spesialundervisningen i Rakkestad kommune. Revisjonen har ikke i denne forvaltningsrevisjonen undersøkt hvorledes elevmassens sammensetning påvirker andelen elever med spesialundervisning i kommunen.

FIGUR 8: I HVILKEN GRAD OPPLEVER DU SOM LÆRER AT DU LYKKES MED Å GI TILPASSET UNDERVISNING TIL ELEVENE?

¹² Udir.no: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-grunnskole/larernorm-kalkulator/larernorm-for-grunnskolen2/>

Det ble sagt under intervjuet at det ikke er gjennomført spesifikke tiltak i forbindelse med tilpasset opplæring de seneste årene. Skolene gjennomførte imidlertid omfattende kompetansehevingstiltak innen klasseledelse, tilpasset opplæring og vurdering for læring i perioden 2009 – 2013.

I spørreundersøkelsen ble lærerne spurt om de opplevde at de selv lyktes med å gi tilstrekkelig tilpasset opplæring til sine elever. Svarfordelingen fremkommer av figur 8. I overkant av halvparten av respondentene oppga at de i stor eller svært stor grad opplevde at de lyktes med å gi tilstrekkelig tilpasset opplæring. 45,6 % oppga at de i middels grad opplevde å lykkes, mens én respondent i svært liten grad opplevde dette. Både ledere og lærere fikk også et mer generelt spørsmål, der de ga svar på i hvilken grad de opplevde at skolen de arbeidet på ga tilstrekkelig tilpasset opplæring. Gjennomsnittlig svar på dette spørsmålet var 3,60 (skala 1-5), som er ganske på linje med gjennomsnittet i figur 8 (3,56). Revisjonen har også utregnet gjennomsnittsbesvarelsene per skole, og ser at lærerne ved Os skole har den laveste snittbesvarelse (3,25) på disse spørsmålene. Os skole skiller seg noe ut sammenlignet med de andre skolene som ligger nærmere eller over gjennomsnittet.

Lærerne som valgte et av svaralternativene mellom 1 og 3 på en av de ovennevnte spørsmålene fikk mulighet til å gi en tilbakemelding på hva de opplevde som utfordrende med å gi tilpasset opplæring, og hva som i så fall måtte endres for at skolen i større grad skulle lykkes. Revisjonen mottok 30 tilbakemeldinger fra lærere og skoleledere. Revisjonen har gjennomgått disse og fant at i 12 av de 30 tilbakemeldingene ble stort sprik mellom elever i samme gruppe/klasse nevnt som en betydelig utfordring for å lykkes med tilpasset opplæring. I mange av disse tilbakemeldingene ble mangel på tid og ressurser/personell i klassen nevnt som årsak til at man som lærer ikke kunne ivareta alles behov for tilpasset undervisning. I noen av tilbakemeldingene ble det også pekt på at et stort sprik mellom elever kunne føre til at undervisningen ble lagt på et nivå mellom de flinkere og de mindre flinke elevene. Noen av tilbakemeldingene

nevnte også at ressurser som burde gått til tilpasset opplæring til flere i klassen, noen ganger ble brukt til å følge opp enkelte elever med særlige behov.

To av tilbakemeldingene henviste til at tidsmangel gjorde at de ikke fikk gitt tilpasset opplæring i tilstrekkelig grad. Tre av tilbakemeldingen pekte på at skolen og lærerne i større grad burde tenke utradisjonelt og ta i bruk nye metoder, dette ble også i noen av disse tilbakemeldingene knyttet til at lærernes fagforståelse og evner innen metodebruk ofte kunne være varierende.

Revisjonen har valgt ut følgende tilbakemeldinger som illustrerer noen av utfordringene som var hyppigst nevnt blant respondentene:

Elever med samme faglige utfordringer, er veldig ulike på det meste annet, og de skal fungere som en gruppe. Det kan være utfordrende å nå frem på riktig måte. Noen ganger må det jobbes en til en, og det krever flere menneskelige ressurser.

– Lærer ved Kirkeng skole

Ulik kompetanse (- og vilje) blant lærerne på dette feltet. Hva må til: ha teammøter med utviklingstid, erfaringsdeling; kollegaveiledning, observasjon og refleksjon, utnytte fagsamarbeidstiden; lage felles planer, utpeke ressurslærere, ledelsen bør observere lærerne i klasserommet.

– Lærer ved Rakkestad ungdomsskole.

Jeg opplever at mange trenger flere voksne. At elever med tospråklig bakgrunn faller imellom og at disse ikke får tilstrekkelig opplæring. Også lite kunnskap om f.eks ulike språkvansker. Mye uro i klassen. Mange ulike sosiale faktorer som overskygger undervisningen.

– Lærer ved Os skole

Utfordrende å hele tiden finne materiale og lage hefter og kopier tilpasset elever både til det enklere og vanskeligere samtidig som det skal gis den samme tavleundervisningen. Hadde man hatt mulighet til å ha flere smågrupper med likt nivå eller bruke digitale ressurser som tilpasser seg nivået hadde det foranklet noe.

– Lærer ved Os skole

Det er krevende å vite til enhver tid hva eleven krever og hvordan det kan tilbys en "spot on" tilpasset undervisning. Det kreves god kompetanse og forståelse for fagstoffet og evne til å variere undervisning godt på metode. Denne fagforståelsen kan mangle hos noen. Jeg mener at jeg er god på tilpasset undervisning, men kan alltid bli bedre.

– Lærer ved Rakkestad ungdomsskole

Tilpasset opplæring er en utfordrende øvelse å få til hvis lærerne tenker tradisjonelt i forhold til organisering av klasserom og undervisning. Skal vi utvikle oss på område må vi i større grad implementere andre metoder å jobbe på rundt elevmedvirkning, vurdering, samarbeidslæring og læreplananalyse. Vi står klare til å jobbe med nye fagplaner som presiserer kompetansebegrepet ytterligere fra forrige læreplan -K06, og det kommer inn tverrfaglighet, dybdelæring og økt fokus på å lære og lære. Dette er omfattende arbeid som jeg som skoleleder må bruke som springbrett til å få økt fokus på, og bedre resultater med, tilpasset opplæring for alle.

- Skoleleder i Rakkestad

4.3 Revisors vurderinger og konklusjoner

I dette prosjektet har revisjonen undersøkt om kommunens systematiske arbeid er egnet for å opprettholde og videreutvikle kvaliteten ved skolene. De premisser for god kvalitet som er lagt til grunn i dette prosjektet er at ansatte skal ha rett kompetanse, at omfanget av personalressursene skal være i tråd med sentrale krav, at skolene skal vurdere og reflektere over egen praksis med den hensikt å forbedre og tilpasse den kontinuerlig, og at kommunestyret skal være involvert og bevisstgjøres i sin rolle som kommunens øverste premissleverandør for skolesektoren. Alle disse temaene kan sees i sammenheng med hverandre og skal sammen bidra til å opprettholde og heve kvaliteten i opplæringen.

Tilstandsrapport

Revisjonskriterium 1: Kommunen skal utarbeide en årlig rapport om tilstanden i grunnskoleopplæringa. Denne rapporten skal drøftes av kommunestyret.

Revisjonen har i revisjonskriteriet som vurderes her lagt vekt på kravet om at det skal utarbeides tilstandsrapport og at denne skal drøftes av kommunestyret.

Revisjonens funn viser at det har blitt utarbeidet tilstandsrapport for Rakkestadskolen årlig, men at denne per i dag ikke behandles i kommunestyret. Revisjonen har avdekket at det har vært en slik praksis over flere år.

Med bakgrunn i at det er et eksplisitt krav i opplæringsloven at den årlige tilstandsrapporten skal drøftes i kommunestyret, vurderer revisjonen det som uheldig at tilstandsrapporten ikke blir fremlagt for behandling i kommunestyret. Som kommunens øverste organ og skoleeier bør kommunestyret involveres i skolens arbeid. Revisjonen vurderer dette som viktig fordi involvering legger til rette for at kommunestyret oppfyller de forventninger som stilles til en aktiv skoleeier.

Seksjon skole er i gang med utarbeidelse av en kvalitetsmelding for skolene som skal erstatte dagens tilstandsrapport, og som blant annet skal legges frem for kommunestyret, dette vurderer revisjonen som positivt. Uavhengig av dette vil likevel revisjonen anbefale at rådmannen sørger for at tilstandsrapport for 2018/19 legges frem for kommunestyret så fort som mulig, slik at lovkravet overholdes.

Med bakgrunn i de funn og vurderinger som fremkommer i denne rapporten, vurderer revisjonen at kommunen har utarbeidet en tilstandsrapport, men at denne ikke er behandlet i kommunestyret slik opplæringsloven krever.

Revisjonen anbefaler Rakkestad kommune å sørge for at tilstandsrapport/kvalitetsmelding som omhandler læringsmiljø, læringsresultater og frafall behandles av kommunestyret årlig.

Skolebasert vurdering

Revisjonskriterium 2: Kommunens skoler skal jevnlig vurdere i hvilken grad organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen medvirker til å nå de målene som er fastsatt i læreplanverket (skolebasert vurdering).

Rakkestad kommune har etter revisjonens vurdering et system som sørger for at skolene jevnlig vurderer i hvilken grad organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen medvirker til å nå de målene som er fastsatt i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Revisjonens funn viser at skolebasert vurdering i stor grad gjennomføres i skolene, og at vurderingen gjennomføres årlig, dette bekreftes både av spørreundersøkelsens resultater, informasjon fra intervju, og analyse av mottatt dokumentasjon. Kommunen har utviklet et kvalitetssystem for skolebasert vurdering der prosesser og prosedyrer i forbindelse med den årlige vurderingen beskrives, og der lærere og skoleledere har tilgang til digitale verktøy som bistår i prosessen. Skolene benytter seg av et datagrunnlag fra sentrale og kvalitetssikrede kilder slik som for eksempel elevundersøkelsen, nasjonale prøver,

KOSTRA og lignende, i forbindelse med vurdering av egne utfordringer og praksis. Skolene gjennomfører også interne evalueringer der lærere, foreldre og politikere involveres, et eksempel på dette er skoletinget. Dette sikrer at vurderingsgrunnlaget har en viss bredde, noe som styrker påliteligheten til de vurderinger som gjøres i forbindelse med organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen.

Samtlige skoler har utarbeidet handlingsplaner som inneholder ståstedanalyse, fokusområde og tiltak for forbedring. Disse handlingsplanene er viktige dokumenter som peker på hvilke områder som vil bli prioritert i det videre utviklingsarbeidet. Dersom man skal ha tiltro til handlingsplanene som pålitelige fremstillinger av utfordringer og tiltak, forutsettes det at ansatte er involvert i prosessene som legger grunnlag for handlingsplanene. Revisjonens funn viser at et stort flertall av skolens ansatte er involvert i arbeidet, imidlertid opplever enkelte ansatte ved Os skole å være mindre involvert i prosessene. Et stort flertall av ansatte oppfatter også at forbedringsområder som pekes på i den årlige vurderingen, resulterer i tiltak. Ved Bergenhus skole opplever imidlertid en del ansatte at forbedringsområder i liten grad følges opp med tiltak.

Kommunen har i tillegg til systemet for kvalitetsutvikling i skolen, også opprettet et kvalitetssystem for oppfølging av opplæringsloven med forskrifter. Denne delen av systemet beskriver prosedyrer og verktøy ansatte bør være kjent med i denne sammenheng. Revisjonen har ikke kontrollert om skoleeiers system dekker alle deler av lovkravene i opplæringsloven. Revisjonen har imidlertid kontrollert om lærere og skoleledere generelt er kjent med prosedyrer og rutiner som er etablert i kvalitetssystemene, og om det har blitt tilrettelagt for at ansatte bruker disse prosedyrene og rutinene i sitt arbeid på skolen. Revisjonen har også valgt ut noen rutiner/ prosedyrer og kontrollert i hvilken grad disse brukes av lærere og skoleledere. Revisjonens funn viser at disse rutinene/ prosedyrene, helt eller delvis benyttes av et flertall av lærere og skoleledere i det daglige arbeidet.

Revisjonens funn viser at et flertall av lærere og skoleledere i stor grad er kjent med kvalitetssystemene som er tatt i bruk, og at et flertall opplever at de har fått tilstrekkelig opplæring for å ta i bruk systemene på en meningsfull måte, enkelte lærere etterspør imidlertid en mer omfattende opplæring i digitale verktøy/kvalitetssystemer. Det er også vesentlige variasjoner mellom skolene i tilknytning til kjennskap og opplæring i systemene. Os skole har i denne sammenheng minst kjennskap til systemene, og respondente her opplever i mindre grad å ha mottatt tilstrekkelig opplæring. At ansatte får tilstrekkelig opplæring er etter revisjonens vurdering en indikator på om ledelsen tilrettelegger for at systemene tas i bruk av de ansatte i arbeidet med skolebasert vurdering og annet arbeid som er tilknyttet skolens oppfølging av opplæringsloven.

Med bakgrunn i funnene i denne rapporten vurderer revisjonen at kommunen sikrer at skolene gjennomfører skolebasert vurdering, gjennom å jevnlig vurdere i hvilken grad organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen medvirker til å nå de målene som er fastsatt i læreplanverket. Skolenes interne kvalitetssystemer er relativt godt implementert, imidlertid indikeres det av revisjonens funn at det er behov for en styrket innsats for å gjøre systemene kjent på samtlige skoler, særlig i tilknytning til Os skole. Derfor anbefaler revisjonen at Rakkestad kommune styrker sin innsats for å gjøre kvalitetssystemene bedre kjent blant ansatte ved skolene i kommunen.

Kompetanse

Revisjonskriterium 3: Kommunen skal tilrettelegge for at skolene har riktig og tilstrekkelig kompetanse, og at denne kompetansen videreutvikles.

Kommunen har formalisert sitt arbeid med kompetanse blant undervisningspersonalet, gjennom en egen kompetanseplan. Kommunen kartlegger personalets kompetanse gjennom at ansatte rapporterer sin kompetanse til ledelsen, og at denne informasjonen settes i system. Dette

systemet benyttes for å avklare kompetansebehovet ved den enkelte skole, som er et nyttig grunnlag ved nyttilsetninger. At kommunen har oversikt over ansattes kompetanse bidrar også til at det holdes oversikt over de behov skolene måtte ha i forbindelse med de nye kompetansekravene som senest må være oppfylt i 2025. Av tallene fra skoleporten presentert i delkapittel 4.2, ser revisjonen at andel av undervisningen som blir gitt av ansatte med godkjent utdanning jfr. opplæringslovens § 10-1 over flere år har vært høy i Rakkestad kommune.

Revisjonens funn viser at det er fokus på kompetanseutvikling ved skolene i kommunen, og at det tilbys etterutdanning til lærere der det er et behov for kompetanseutvikling. Funnene viser også at et betydelig flertall av lærerne som ble spurt, opplever å ha gode muligheter for kompetanseutvikling. Både seksjonsleder og en del lærere har imidlertid gitt uttrykk for at begrensede ressurser påvirker omfanget av tilbudet som kan gis. En del lærere ønsker å delta på flere relevante kurs.

Med bakgrunn i de funn og vurderinger som fremkommer i denne rapporten, vurderer revisjonen at kommunen har etablert systemer for å sikre at skolene har riktig og tilstrekkelig kompetanse, og at denne kompetansen videreutvikles. Kommunen bør imidlertid løpende vurdere om seksjon skole har tilstrekkelig med ressurser for å dekke skolenes kompetanseutviklingsbehov.

Tilpasset opplæring og lærernormen

Revisjonskriterium 4: Kommunen skal tilrettelegge for at skolene får gitt tilpasset opplæring.

Revisjonskriterium 5: Kommunen skal tilrettelegge for at skolene følger lærernormen.

Tilpasset opplæring er et virkemiddel for at alle elever skal oppleve økt læringsutbytte av den ordinære opplæringen. Tilpasset opplæring skiller seg fra spesialundervisning ved at opplæringen skal tilpasses den enkelte innenfor rammen av den ordinære undervisningen.

Revisjonens funn viser at det er fokus på tilpasset opplæring i skolene i Rakkestad, og at seksjonsleder oppfatter at lærerne er dyktige på å tilpasse undervisningen med hensyn til mengde og nivå. Det er noe å hente på å tilpasse undervisningen til både flinke og mindre flinke elever. I spørreundersøkelsen var det mange lærere som oppfattet at de lyktes med å gi tilpasset opplæring, imidlertid fikk revisjonen mange tilbakemeldinger på at det var en stor utfordring å tilpasse undervisningen i klasser der det var et stort sprik i nivå mellom elevene. Revisjonen fikk mange tilbakemeldinger om at skolene ikke hadde ressurser til å gi tilstrekkelig tilpasset opplæring under slike forhold. Flere mente også at skolene og lærerne måtte tenke nytt om metode og fagforståelse for å tilpasse undervisningen i større grad.

Revisjonen vurderer på bakgrunn av funnene at både lærerne og ledelsen ser mye av de samme utfordringene knyttet til å gi tilpasset opplæring. Rakkestad kommune har en høyere andel elever som får spesialundervisning enn gjennomsnittet for landet og Østfold. Dette kan til dels stamme fra bakenforliggende årsaker i demografi og levekår, likevel vil en god tilpasset opplæring være egnet til å redusere bruken av spesialundervisning, derfor er det viktig at skolene i Rakkestad har fokus på dette.

Med bakgrunn i de funn og vurderinger som fremkommer i denne rapporten, vurderer revisjonen at kommunen i noen grad tilrettelegger for at skolene får gitt tilpasset opplæring. Revisjonen anbefaler at Rakkestad kommune, i lys av den relativt høye andelen elever som mottar spesialundervisning i skolen, styrker sin innsats med å levere tilpasset opplæring innenfor rammene av ordinær undervisning

Revisjonens funn viser at kommunen har utviklet en kalkulator som kan regne ut hvilket behov for lærere skolene har for å oppnå lærernormen. Det oppleves få utfordringer med rekruttering ved skolene i Rakkestad. Statistikk fra utdanningsdirektoratet viser også at skolene i Rakke-

stad for skoleåret 2018/2019 oppfylte lærernormen på alle trinn. Rekruttering av tilstrekkelig med lærere er likevel en oppgave som krever et kontinuerlig fokus.

Med bakgrunn i de funn og vurderinger som fremkommer i denne rapporten, vurderer revisjonen at kommunen tilrettelegger for at skolene følger lærernormen.

Konklusjon på problemstilling opp mot revisjonskriterier:

På bakgrunn av en helhetlig vurdering av funnene, konkluderer revisjonen med at kommunen i stor grad arbeider systematisk med å sørge for god kvalitet i undervisningen ved grunnskolen.

4.4 Anbefalinger

Basert på revisjonens vurderinger og konklusjon fremmer revisjonen følgende anbefalinger:

Anbefaling 1: Rakkestad kommune bør, jmf. opplæringslovens § 13-10, sørge for at tilstandsrapporten/kvalitetsmeldingen som omhandler læringsmiljø, læringsresultater og frafall, behandles av kommunestyret årlig.

Anbefaling 2: Rakkestad kommune bør, så fort det lar seg gjøre, legge frem tilstandsrapporten 2018/19 for kommunestyret til behandling.

Anbefaling 3: Rakkestad kommune bør styrke sin innsats for å gjøre kvalitetssystemene bedre kjent blant ansatte ved skolene i kommunen.

Anbefaling 4: Rakkestad kommune bør, i lys av den relativt høye andelen elever som mottar spesialundervisning, styrke sin innsats for å gi tilpasset opplæring innenfor rammene av ordinær undervisning.

5 Rådmannens bemerkninger

Forvaltningsrevisjonsrapporten «Kvalitet i undervisningen ved grunnskolen» har vært på høring hos rådmannen i Rakkestad kommune. Revisjonen mottok svar fra rådmann Alf Thode Skog per e-post datert 24.02.2020. Uttalelsen ligger som vedlegg 1 til rapporten. Rådmannen har ingen merknader til rapporten.

6 Kildehenvisninger

Litteratur

- Andersen, Kari Merete med flere. *Veileder i forvaltningsrevisjon, Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)*. 1.utgave, 2006. Orkanger.

Dokumenter fra Rakkestad kommune

- System for kvalitetsvurdering av skolene i Rakkestad kommune.
- Kompetanseplan for Rakkestadskolen.
- Handlingsplaner 2019/2020 for samtlige skoler.
- Årsberetning 2018 – Rakkestad kommune

Lover

- LOV-2019-06-21-57 Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- LOV-1998-07-17-61 Lov om grunnskolen og den videregående opplæringen (opplæringsloven).

Forskrift

- FOR-2019-06-17-904 Forskrift om kontrollutvalg og revisjon
- FOR-2006-06-23-724 Forskrift om opplæringsloven

Stortingsmeldinger

- St.meld nr. 6 (2019-2020)
- St.meld nr. 21 (2016-2017)

Internett

Regjeringen.no

- Lærernorm: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/nye-regler-innforing-av-larernorm-i-grunnskolen/id2606134/> (dato: 14.01.2020)
- Fagfornyelsen 2020: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/nye-lareplaner-for-bedre-laring-i-fremtidens-skole/id2632829/> (dato: 14.01.2020)

Skoleporten.udir.no:

- Nasjonale prøver: <https://skoleporten.udir.no/rapportvisning/grunnskole/laeringsresultater/nasjonale-proever-5-trinn/rakkestad-kommune?orgaggr=a&kjonn=a&sammenstilling=1&fordeling=2> (dato: 14.01.2020)
- Nøkkeltall for skolene i Rakkestad: <https://skoleporten.udir.no/oversikt/oversikt/grunnskole/rakkestad-kommune> (dato: 14.01.2020)
- Kalkulator for lærernormen (18.03.2020): <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-grunnskole/larernormkalkulator/larernorm-for-grunnskolen2/>

7 Vedlegg

1. Rådmannens uttalelse, datert 24.02.2020.
2. Utvalgte resultater fra spørreundersøkelsen.

Fra: [Skog, Alf Thode](#)
Til: [Støten Casper](#)
Emne: Forvaltningsrevisjonsrapport - Kvalitet i undervisningen ved grunnskolen
Dato: mandag 24. februar 2020 08:10:04

Rapporten er lest gjennom.

Det er ikke spesielle merknader til rapporten.

Med hilsen,

Alf Thode Skog,
rådmann

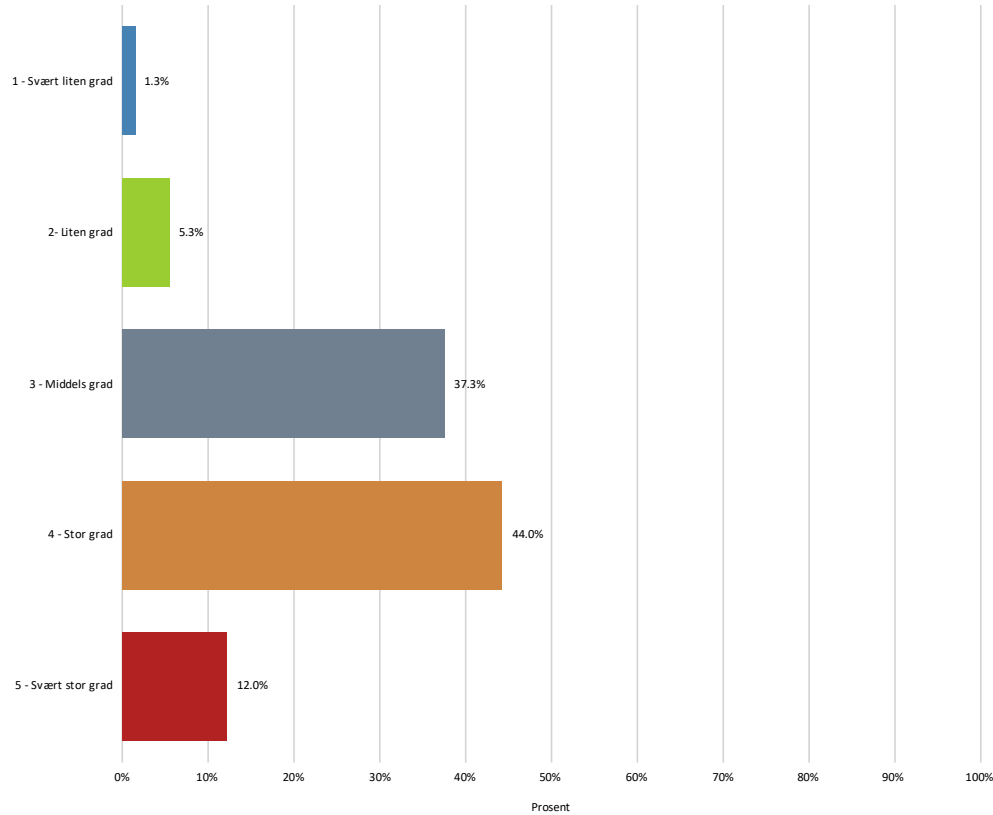
Spørreundersøkelse

Kvalitetssystemer

Nedenfor følger noen spørsmål relatert til system for kvalitetsvurdering av skolene. Skolen har kvalitetssystemer som skal ivareta en rekke krav og målsetninger, revisjonen vil i hovedsak fokusere på de delene som omhandler oppfølging av opplæringslovens bestemmelser knyttet til internkontroll og skolebasert vurdering. Kvalitetssystemet for skolene er forklart i dokumentet "System for kvalitetsvurdering av skolene i Rakkestad kommune". I følge dette dokumentet skal kvalitetssystemene være lett tilgjengelige og kjent blant alle medarbeidere.

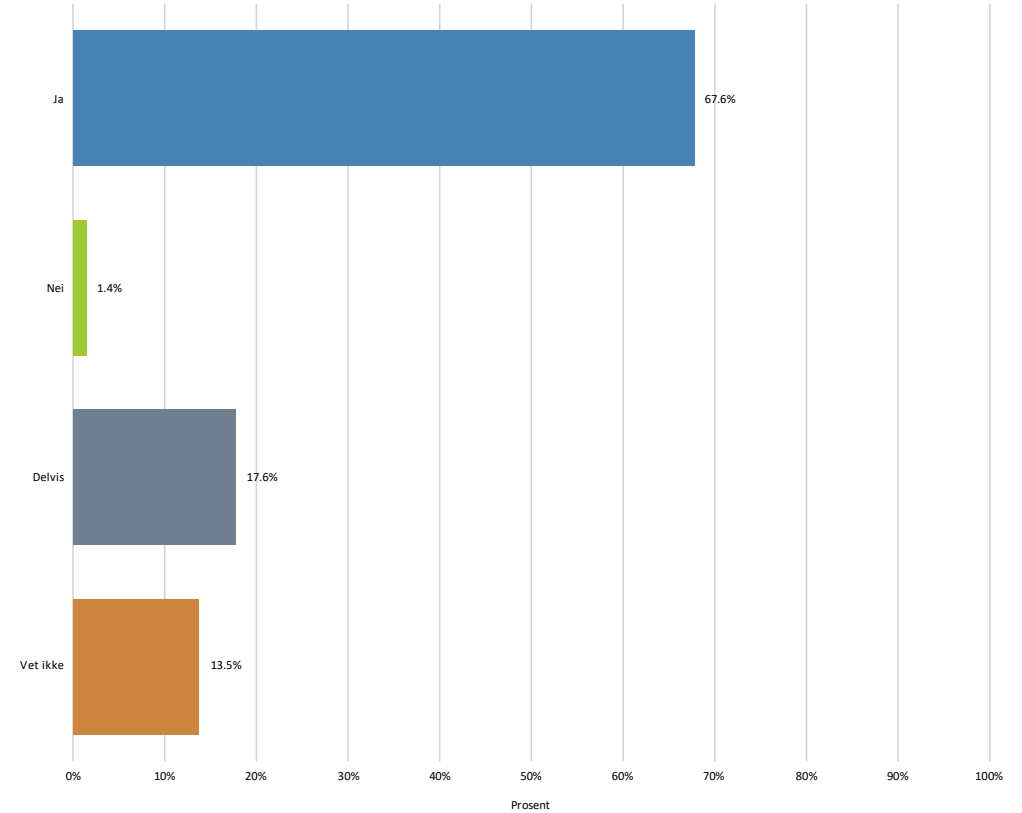
På en skal fra 1-5, hvor 1 er i svært liten grad og 5 er i svært stor grad:

1. I hvilken grad er du kjent med kvalitetssystemene ved din skole?

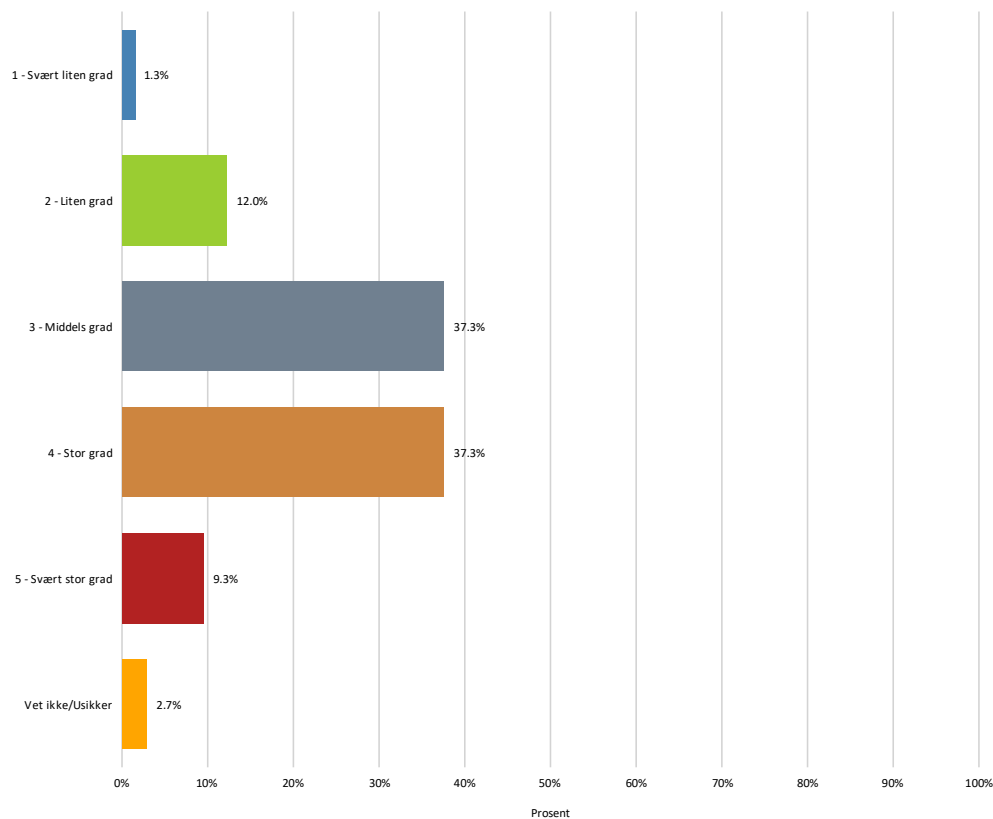
Spørsmål	N	Gjennomsnitt	Standardavvik	Median
I hvilken grad er du kjent med kvalitetssystemene ved din skole?	75	3,60	0,82	4,00

2. Har du tilgang til kvalitetssystemene på arbeidsplassen?

Spørsmål	N	Gjennomsnitt	Standardavvik	Median
Har du tilgang til kvalitetssystemene på arbeidsplassen?	74	1,42	0,81	1,00

3. I hvilken grad opplever du å ha fått tilstrekkelig opplæring i hvordan kvalitetsystemene (og underliggende prosedyrer/verktøy) skal forstås og benyttes?

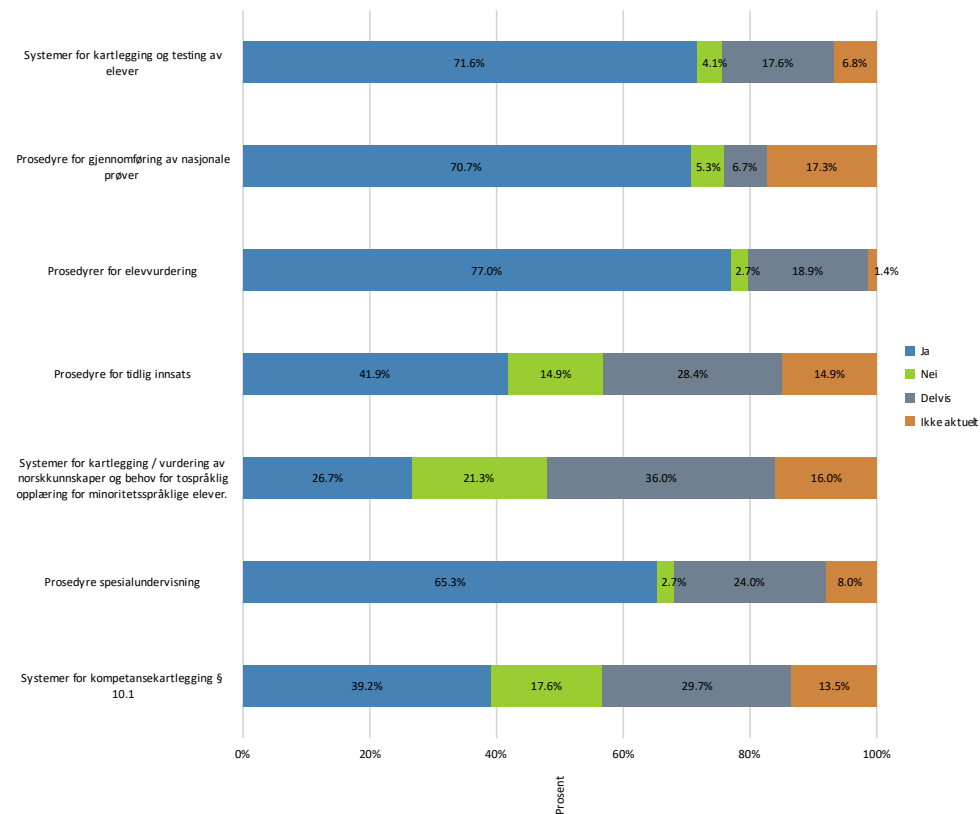

Spørsmål	N	Gjennomsnitt	Standardavvik	Median
I hvilken grad opplever du å ha fått tilstrekkelig opplæring i hvordan kvalitetsystemene (og underliggende prosedyrer/verktøy) skal forstås og benyttes?	75	3,42	0,87	3,00

Kvalitetssystemet for oppfølging av opplæringslovens §13.10 inneholder bl.a.:

Systemer for kartlegging og testing av elever, prosedyrer for elevvurdering, systemer for kartlegging / vurdering av norskkunnskaper og behov for tospråklig opplæring for minoritetsspråklige elever, prosedyre for tidlig innsats, prosedyre spesialundervisning, prosedyre arbeidsmiljø etter § 9a, prosedyre for gjennomføring av nasjonale prøver, prosedyrer for tildeling av skoleplass, rutiner for elever med skoletilhørighet i en annen kommune, rutiner ved permisjoner og fravær, systemer for kompetansekartlegging § 10.1 med mer.

4. Benytter du følgende prosedyrer/systemer i ditt arbeid?

Spørsmål	N	Gjennomsnitt	Standardavvik	Median
Systemer for kartlegging og testing av elever	74	1,42	0,79	1,00
Prosedyre for gjennomføring av nasjonale prøver	75	1,23	0,58	1,00
Prosedyrer for elevvurdering	74	1,41	0,79	1,00
Prosedyre for tidlig innsats	74	1,84	0,89	2,00
Systemer for kartlegging / vurdering av norskkunnskaper og behov for tospråklig opplæring for minoritetsspråklige elever.	75	2,11	0,86	2,00
Prosedyre spesialundervisning	75	1,55	0,88	1,00
Systemer for kompetansekartlegging § 10.1	74	1,89	0,89	2,00

Rakkestadskolen baserer seg på følgende prinsipper/kvalitetsområder for utdanningsløpet i skolen: ledelse, lærerkompetanse, læring og læringsmiljø.

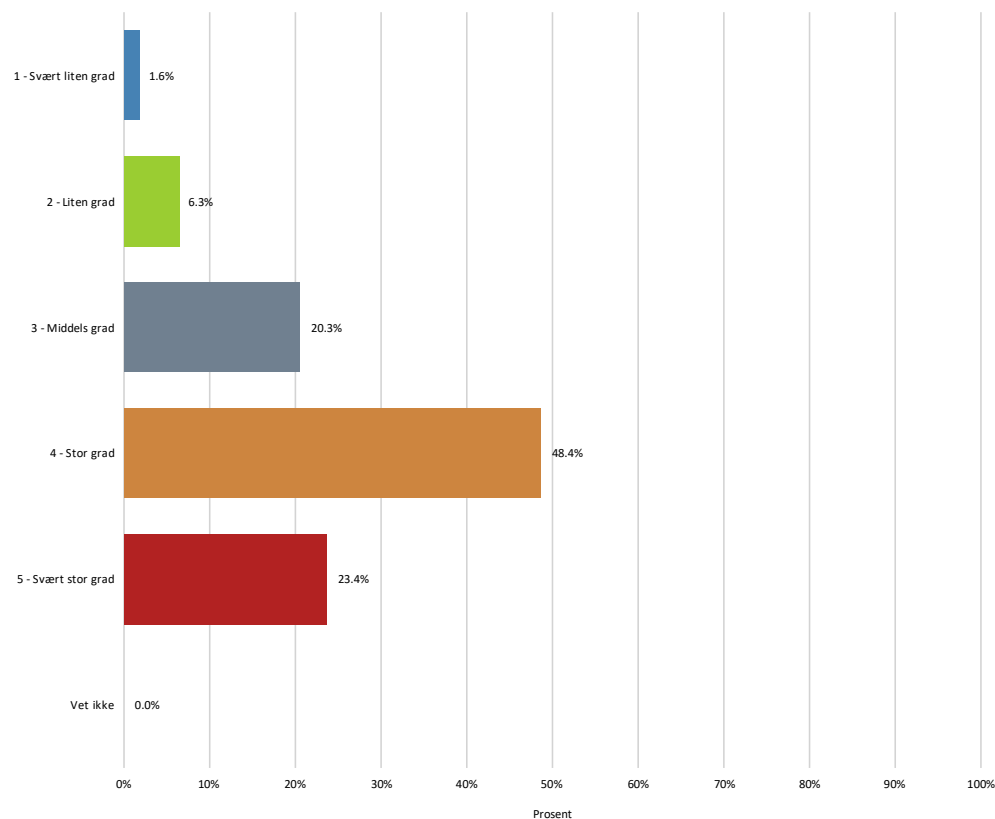
LEDELSE omfatter at: Skoleledelsen skal lede lærerens læring og utvikling Skoleledelsen skal planlegge, koordinere og evaluere undervisning og læreplanarbeidet.

Skoleledelsen skal ha tydelige forventninger til lærerrollen og kvaliteten på undervisningen.

Skoleledelsen skal bruke Rakkestadskolenes ressurser strategisk.

På en skala fra 1-5 der 1 er i svært liten grad og 5 er i svært stor grad:

5. I hvilken grad opplever du at ledelsen ved din skole oppfyller punktene nevnt ovenfor?

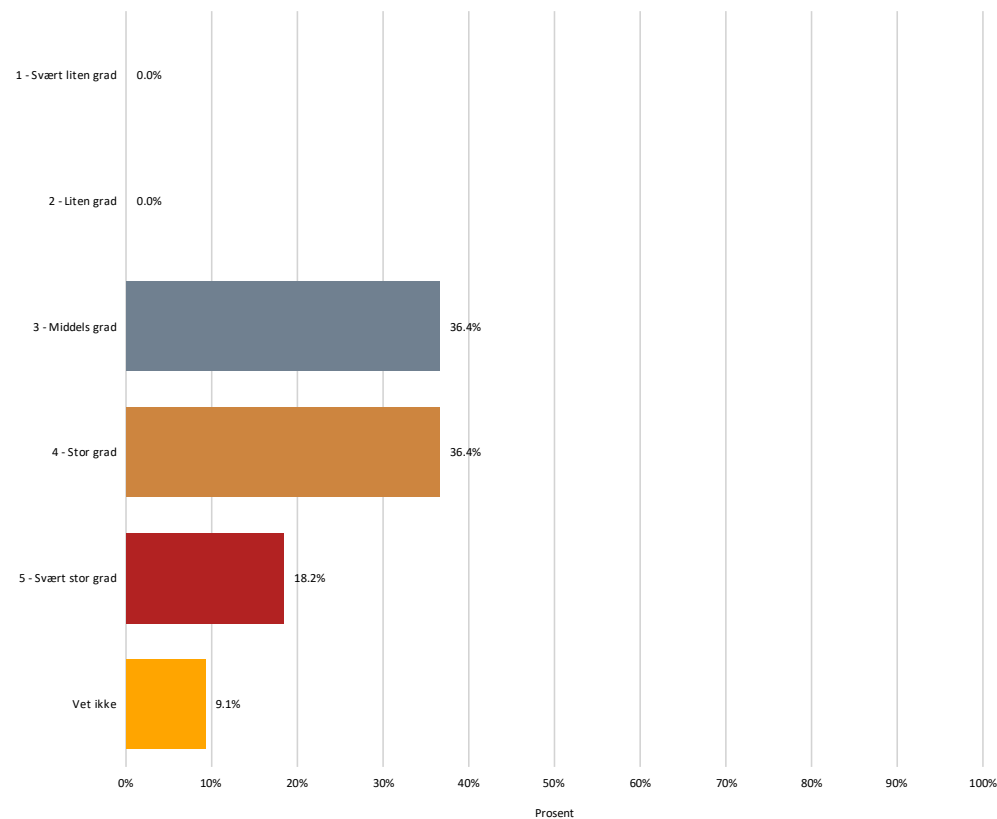
Spørsmål	N	Gjennomsnitt	Standardavvik	Median
I hvilken grad opplever du at ledelsen ved din skole oppfyller punktene nevnt ovenfor?	64	3,86	0,90	4,00

Rakkestadskolen baserer seg på følgende prinsipper/kvalitetsområder for utdanningsløpet i skolen: ledelse, lærerkompetanse, læring og læringsmiljø.

LEDELSE omfatter at Skoleledelsen skal lede lærerens læring og utvikling, skoleledelsen skal planlegge, koordinere og evaluere undervisning og læreplanarbeidet, skoleledelsen skal ha tydelige forventninger til lærerrollen og kvaliteten på undervisningen, skoleledelsen skal bruke Rakkestadskolenes ressurser strategisk.

På en skala fra 1-5 der 1 er i svært liten grad og 5 er i svært stor grad:

6. I hvilken grad opplever du som leder/rektor at skolen oppfyller punktene nevnt ovenfor?

Spørsmål	N	Gjennomsnitt	Standardavvik	Median
I hvilken grad opplever du som leder/rektor at skolen oppfyller punktene nevnt ovenfor?	11	3,80	0,75	4,00

Rakkestadskolen baserer seg på følgende prinsipper/kvalitetsområder for utdanningsløpet i skolen: ledelse, lærerkompetanse, læring og læringsmiljø.

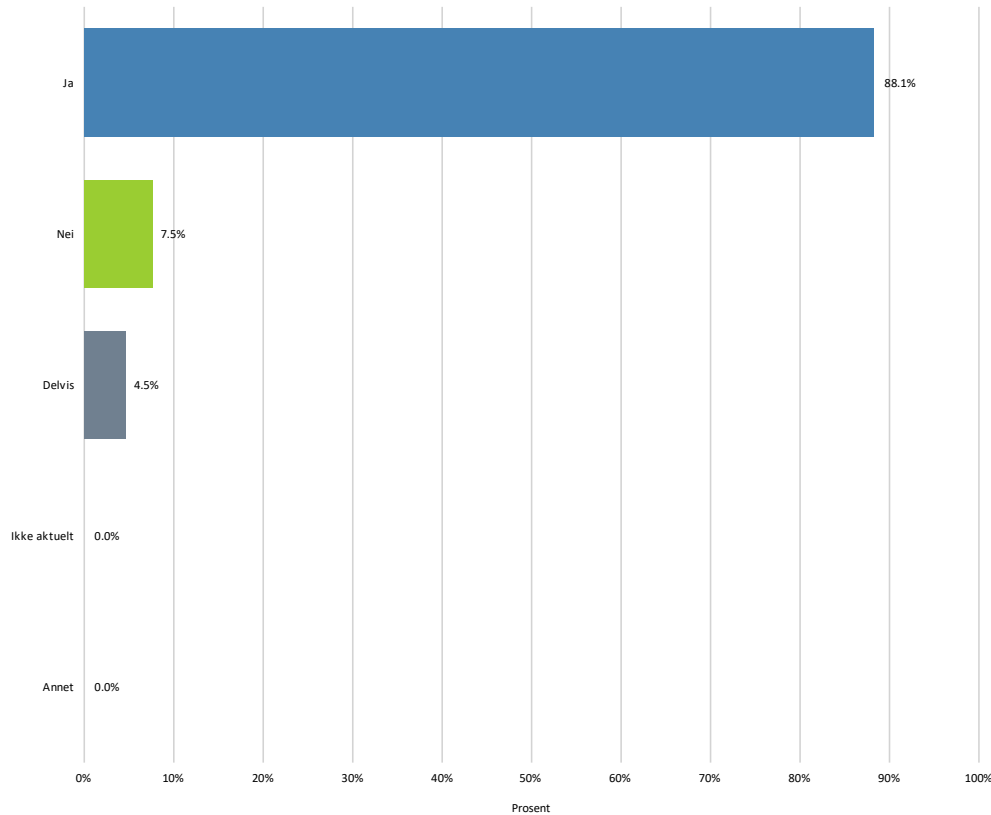
LÆRERKOMPETANSE omfatter at: I skolene i Rakkestad skal alle lærerne formell kompetanse til undervisning.

Lærerne skal brenne for faget og for elevene, og engasjere seg i elevene og være opptatt av å lære dem å kjenne som hele mennesker

Skolene i Rakkestad skal legge opp til en praktisk og variert opplæring, uten å nedtone teoretisk kunnskap.

Lærerne skal ha har tydelige forventninger til elevene og kan motivere dem til arbeidsinnsats.

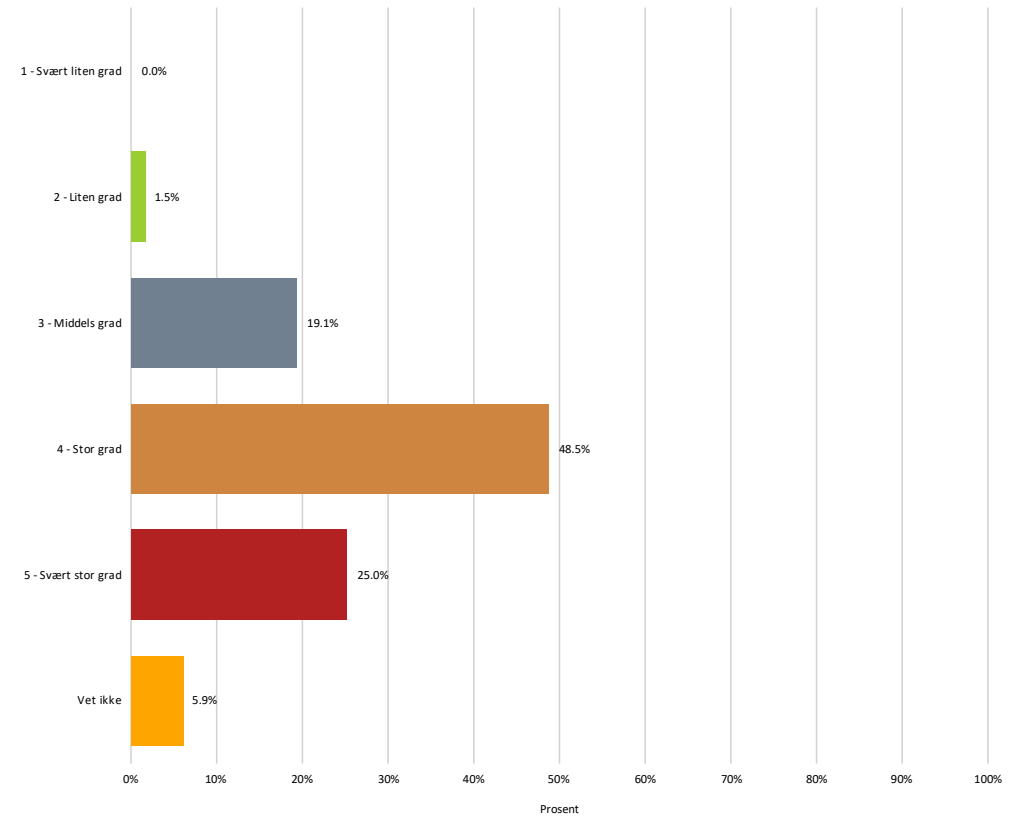
7. Har din lærerkompetanse blitt kartlagt av skolen (har du fylt ut "kompetansekort")?

Spørsmål	N	Gjennomsnitt	Standardavvik	Median
Har din lærerkompetanse blitt kartlagt av skolen (har du fylt ut "kompetansekort")?	67	1,16	0,48	1,00

På en skala fra 1-5, hvor 1 er i svært liten grad og 5 er i svært stor grad:

8. I hvilken grad opplever du å få mulighet til nødvendig kompetanseutvikling?

Spørsmål	N	Gjennomsnitt	Standardavvik	Median
I hvilken grad opplever du å få mulighet til nødvendig kompetanseutvikling?	68	4,03	0,73	4,00

9. På hvilken måte kunne din arbeidsgiver i større grad tilrettelagt for økt kompetanseutvikling på din skole? Skriv nedenfor.

Jeg mener det at vi er litt på stedet hvil når det gjelder kompetanseutvikling.

Det burde være mulighet for å delta på kurs

Det er mange fine kurs som kunne vært interessante, men de er dyre. Det er også viktig at flere enn en lærer får dra på kurs, dette for å implementere det bedre i skolehverdagen.

Behov - etterspørsel - interesse

Vet ikke

Ved å få fram samlet kompetanse i kollegiet og etterspørre i kollegiet hva som trengs av kompetanse og gi flere mulighet til å melde seg til kompetansefremmede kurs/opplæring.

Kurs, tilstedeværelse, mer involvering av ppt, mer ryddig struktur i hva vi har og hva vi kan få tilgang på av undervisningsmateriell, mer struktur i ledelse, mer tydelig styring av «skuta», gjennomføre saker som er drøftet, bruke kompetanse som ulike lærere har vært kurset i (f.eks lydfarge). Ønsker også opplæring i kartleggingsverktøy.

Raskere og bedre opplæring i de digitale plattformene vi har. Mer ressurser til kursing.

...

Dårlig økonomi gjør kursmuligheter minimale.

Slik jeg har forstått det har ikke arbeidsgiver tilrettelagt mer for meg, det har stoppet hos høyskolene

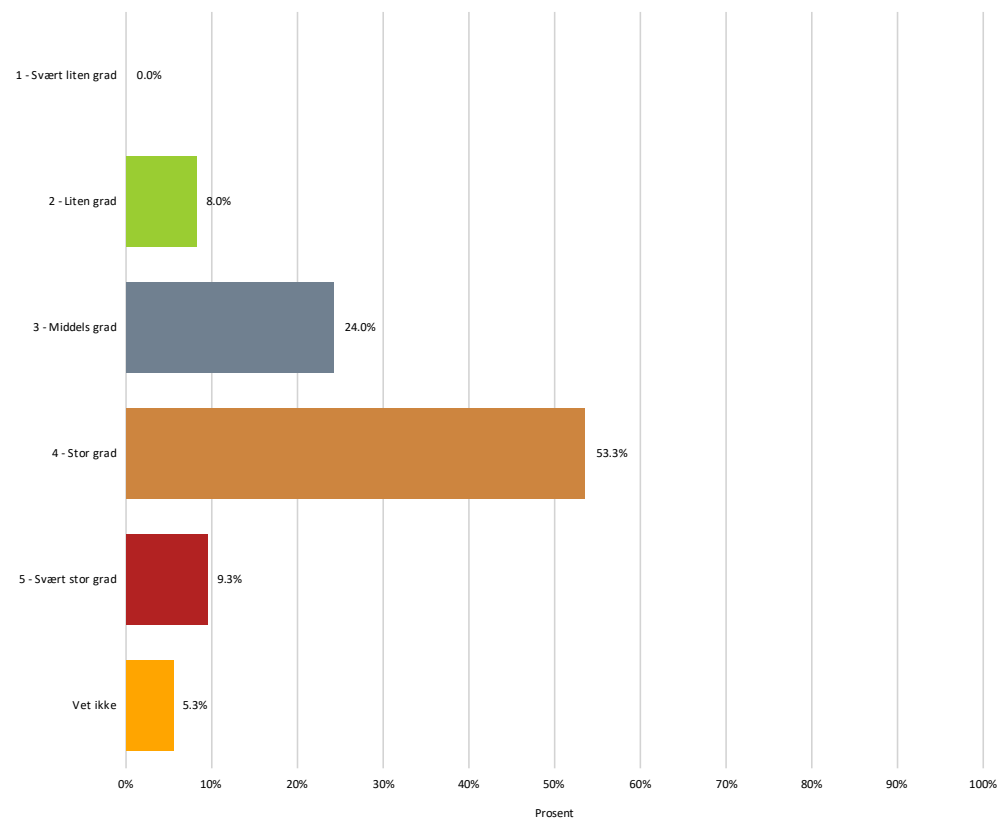
Kurs, korte samarbeidsøkter med skolelederne.

Mer tid til kurs. Sentralt for hele kommunen.

PÅ grunn av alder er jeg ikke i målgruppa, dessverre.

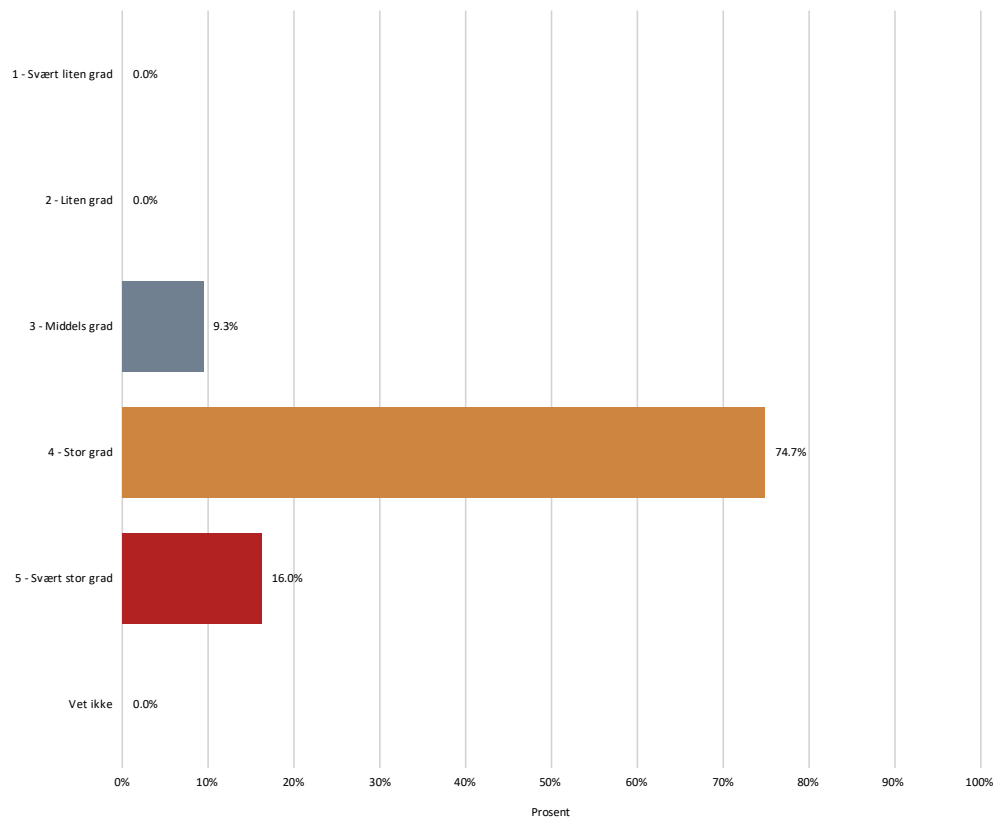
På en skala fra 1-5, hvor 1 er i svært liten grad og 5 er i svært stor grad:

10. Samlet sett, i hvilken grad opplever du at kvalitetssystemene bidrar til å sørge for god kvalitet på undervisningen ved din skole?

Spørsmål	N	Gjennomsnitt	Standardavvik	Median
Samlet sett, i hvilken grad opplever du at kvalitetssystemene bidrar til å sørge for god kvalitet på undervisningen ved din skole?	75	3,68	0,76	4,00

11. På generelt grunnlag, i hvilken grad opplever du at din skole leverer god kvalitet på undervisningen til elevene?

Spørsmål	N	Gjennomsnitt	Standardavvik	Median
På generelt grunnlag, i hvilken grad opplever du at din skole leverer god kvalitet på undervisningen til elevene?	75	4,07	0,50	4,00

12. Hvorfor mener du at kvalitetssystemene i liten/middels grad bidrar til kvaliteten, og hva bør eventuelt endres? Skriv nedenfor.

Jeg har kolleger som ikke er godt nok faglig oppdaterte, og det går ut over elevene. Det er også krevende og slitsomt å være den som skal bidra til (hjelpe) kolleger med å bli gode nok faglig.

Jeg tenker at det er kommunikasjonene, refleksjonene etc. som gjør at kvaliteten på undervisningen vår blir bedre. Det er her og nå vi kan gjøre noe for at vi hele tiden skal bli mer bevisst på kvaliteten på undervisningen.

Det er ikke et synlig verktøy i lærernes hverdag.

kvalitetssystemer rundt overgang barnehage skole er meget mangelfull. Ikke lukke saker som er i gang i barnehagen.

De formidles lite fra ledelsen slik at kollegiet ikke føler seg trygge på prosedyrer.

Jeg er usikker på hvilke kvalitetssystem vi har og hva dette innebærer. Så jeg synes ikke dette har vært tydelig.

Samkjøre bedre hvilke kartleggingsverktøy vi bruker. Samarbeide om kjøp av lisenser til kartleggingsprøver som læreverkene våre har i matte, engelsk og norsk.

Lite blir kontrollert at faktisk skjer.

Ikke brukt nok enda

Jeg har ikke fått introdusert alle kvalitetssystemer, men har det jeg bruker i hverdagen.

Ingen kommentar

Eierskap og felles kjennskap og forståelse av kvalitetssystemene kan bli bedre.

Fordi det ikke er tydelige nok konsekvenser om man ikke følger de, og mange velger derfor og la det være. mulig grunnet merarbeid.

1.Har ikke verktøy som skal brukes til å bl.a. Kartlegge begreper og språkforståelse hos tospråklige elever

2.innmelding til ressursteam rundt bekymrings elever blir for vagt, det er uten en fremdriftsplan

Det er ikke systemene som er relevant for god undervisning. Det er ikke behovet for å forankre noe systematisk i skjemaer for å lese ut tall og statistikk som gir god undervisning i klasserommet. Systemene er nyttig for en felles forståelse og tilnærming i ulike settinger hvor dette er nødvendig. Men på generelt grunnlag, som spørsmålet jo var presisert med, er systemene i liten grad av verdi når det gjelder den gode undervisningen som foregår i klasserommene. Utover det som er lovpålagte prosedyrer og systemer, er skjema-veldet til større glede og forlystelse for han/hun/dem som har behov for å finne målbare resultater/statistikker til sitt arbeid for å dokumentere hva som skjer i Rakkestadskolen, enn ansatte. Og langt på vei ligger det lite utvikling av skolen i disse skjemaene.

13. Hvorfor mener du at kvaliteten på undervisningen generelt er lite eller middels god, og hva bør eventuelt endres? Skriv nedenfor.

Vi har mye å gå på i forhold til samarbeid om faglige opplegg, og flere strever med å holde seg faglig kompetente.

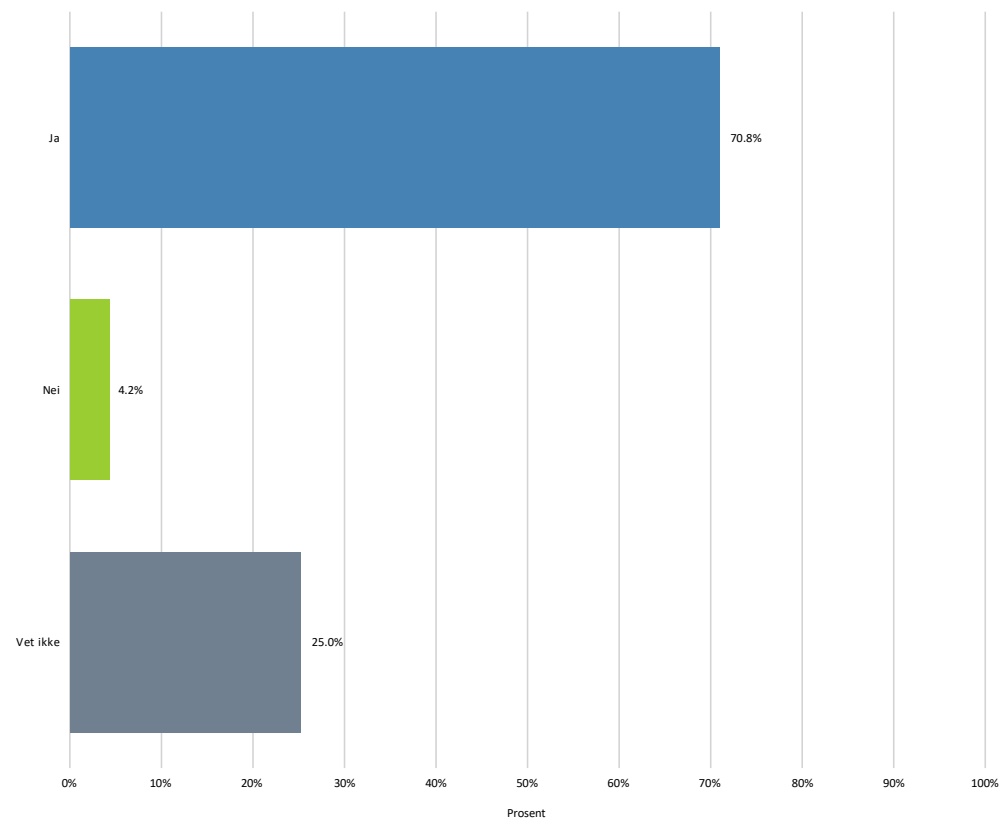
Mye av undervisning går bort pga samtale med elever rundt deres privatliv, psykososialt miljø, klassemiljø og skole-hjem arbeid. Ønsker bruk av fagfolk uten å sende skjema etter skjema som vi ikke ser eller hører noe mer til. Har god erfaring med tett samarbeid av ulike distanser. Det er også pga tidligere plassmangel og selvfølgelig at kreativiteten til meg som lærer ikke er tilstrekkelig.

Ressurser og gode systemer for tidlig innsats, tilpasset opplæring og felles tiltak i forhold til atferdsutfordringer.

Fordi lærerne ikke bli vurdert ofte nok, og det ofte er slik at de har jobbet i samme stilling med samme fag i flere år, hvilket gjør at de sjelden blir utfordret til utvikling, ofte de som er noe eldre.

Knappe ressurser: svært lite midler til digitale lisenser, lite midler til konkretiseringsmaterieill eller utstyr til f.eks. Naturfag og kroppsøving

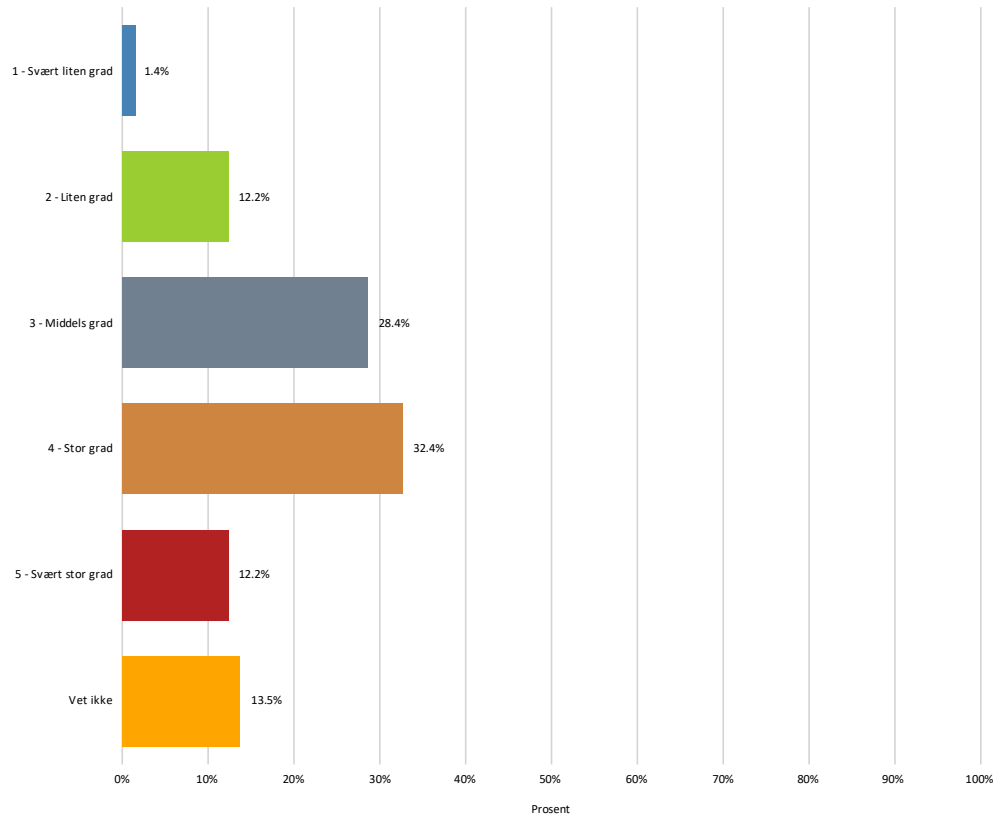
14. Etter din oppfatning, gjennomføres det årlig skolebasert vurdering ved din skole?

Spørsmål	N	Gjennomsnitt	Standardavvik	Median
Etter din oppfatning, gjennomføres det årlig skolebasert vurdering ved din skole?	72	1,06	0,23	1,00

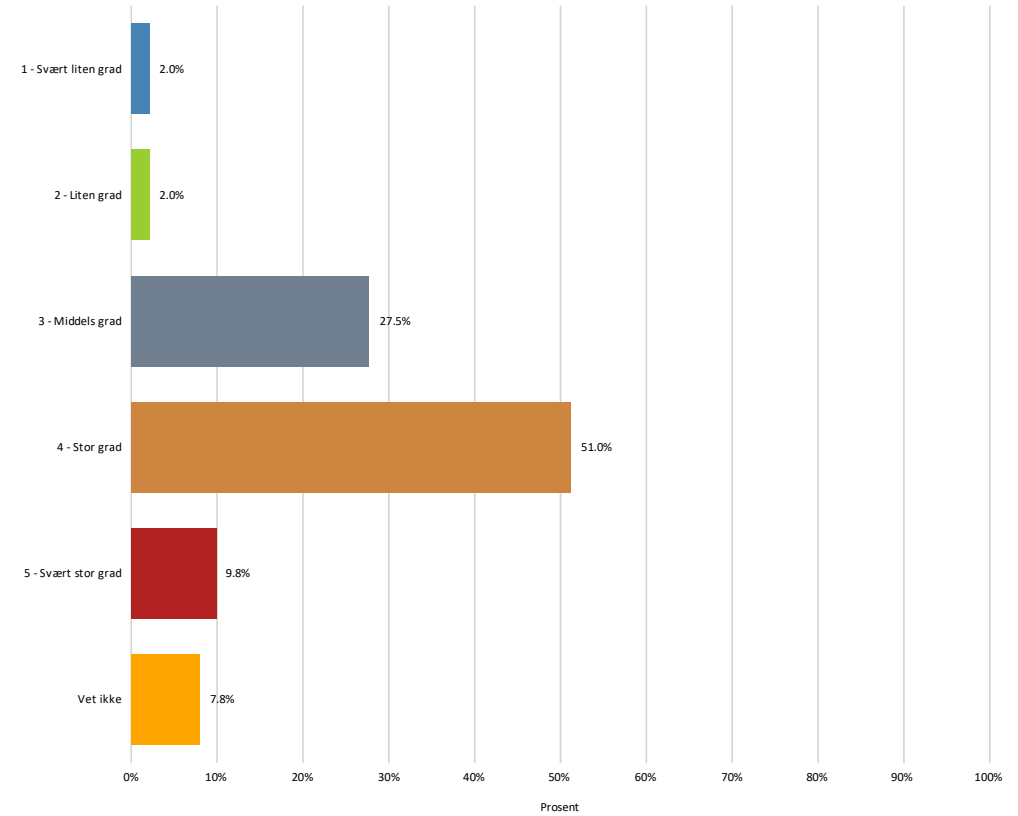
På en skala fra 1-5, hvor 1 er i svært liten grad og 5 er i svært stor grad:

15. I hvilken grad opplever du å bli involvert i prosessen med skolebasert vurdering?

Spørsmål	N	Gjennomsnitt	Standardavvik	Median
I hvilken grad opplever du å bli involvert i prosessen med skolebasert vurdering?	74	3,48	0,95	4,00

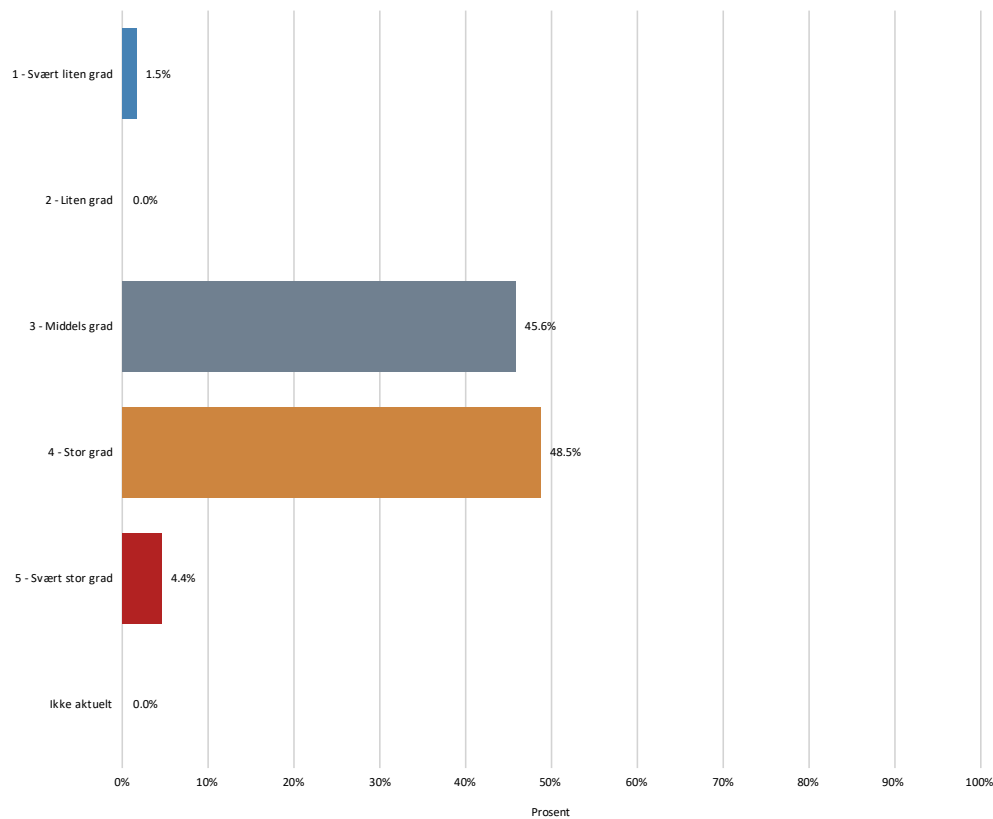
16. I hvilken grad opplever du at forbedringsområder som avdekkes i den skolebaserte vurderingen følges opp med tiltak?

Spørsmål	N	Gjennomsnitt	Standardavvik	Median
I hvilken grad opplever du at forbedringsområder som avdekkes i den skolebaserte vurderingen følges opp med tiltak?	51	3,70	0,77	4,00

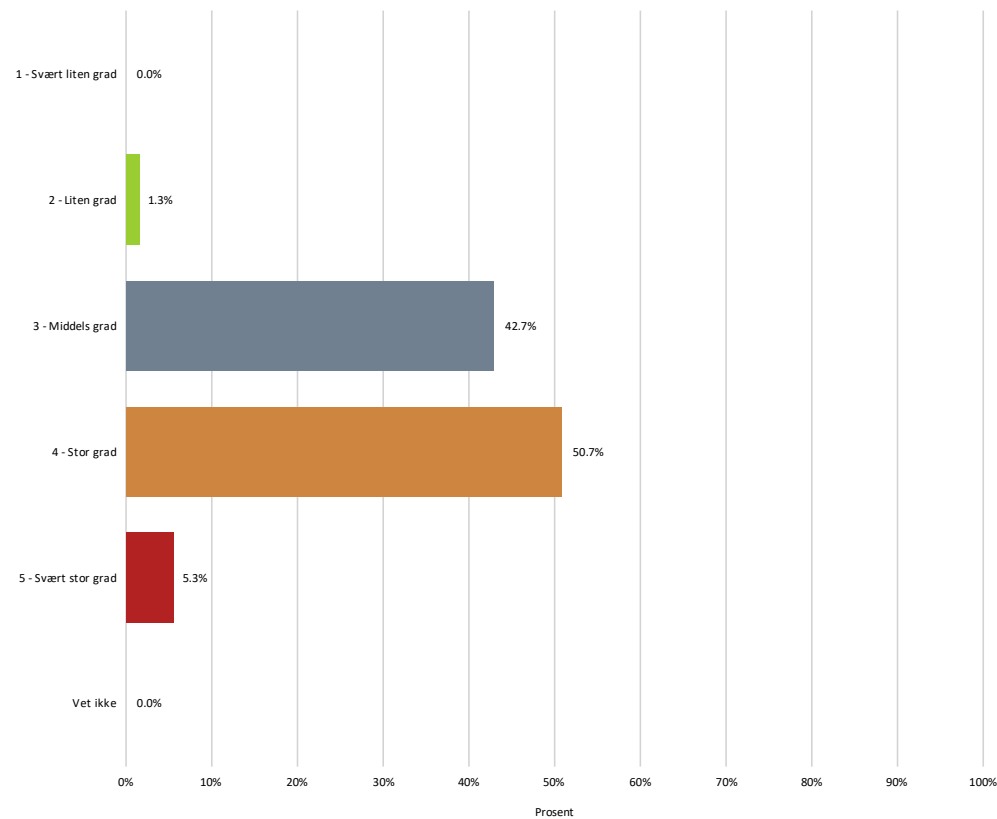
På en skala fra 1-5, hvor 1 er i svært liten grad og 5 er i svært stor grad:

17. I hvilken grad opplever du som lærer at du lykkes med å gi tilpasset undervisning til elevene?

Spørsmål	N	Gjennomsnitt	Standardavvik	Median
I hvilken grad opplever du som lærer at du lykkes med å gi tilpasset undervisning til elevene?	68	3,54	0,65	4,00

18. På generelt grunnlag, lykkes skolen etter din oppfatning med å gi tilstrekkelig tilpasset opplæring til elevene?

Spørsmål	N	Gjennomsnitt	Standardavvik	Median
På generelt grunnlag, lykkes skolen etter din oppfatning med å gi tilstrekkelig tilpasset opplæring til elevene?	75	3,60	0,61	4,00

19. Hva opplever du som utfordrende i tilknytning til å gi tilpasset opplæring? Hva må eventuelt til for at skolen i større grad lykkes med å gi slik undervisning? Skriv nedenfor.

Tilpasset opplæring er en utfordrende øvelse å få til hvis lærerne tenker tradisjonelt i forhold til organisering av klasserom og undervisning. Skal vi utvikle oss på område må vi i større grad implementere andre metoder å jobbe på rundt elevmedvirkning, vurdering, samarbeidslæring og læreplananalyse. Vi står klare til å jobbe med nye fagplaner som presiserer kompetansebegrepet ytterligere fra forrige læreplan -K06, og det kommer inn tverrfaglighet, dybdelæring og økt fokus på å lære og lære. Dette er omfattende arbeid som jeg som skoleleder må bruke som springbrett til å få økt fokus på, og bedre resultater med , tilpasset opplæring for alle. Det er krevende å vite til enhver tid hva eleven kreves og hvordan det kan tilbys en "spot on" tilpasset undervisning. Det kreves god kompetanse og forståelse for fagstoffet og evnene til å variere undervisning godt på metode. Denne fagforståelsen kan mangle hos noen. Jeg mener at jeg er godt på tilpasset undervisning, men kan alltid bli bedre.

Swtte det i et enda bedre system på alle trinn.

Når det er to pedagoger i klasserommet, burde vi være flinkere til å dele i differensierte grupper

Jeg synes det er krevende å ha tid nok til å snakke med alle elevene i løpet av en time. Tid nok til å høre hva de lurer på og tid nok til å gi de svar uten at andre må vente for lenge.

I enkelte situasjoner er en avhengig av mer ressurser for å få gitt god nok tilpasset opplæring.

Når vi har elever som har utagerende atferd, tar det mye tid som kunne vært brukt på andre elever. Det er også bortfall av timer ved fravær av enkelt lærere. Ellers tenker jeg at det er fag som det er enklere å gi et tilpasset opplegg til enn andre.

Mange elever i samme gruppe. Mange elver med stor variasjon av modenhet og mental alder.

Flere voksne i klasserommet.

Gruppesammensetning, bortfall av assistenttimer

Det er mange barn med behov, flere enn jeg klarer å rekke over.

Jeg kan bli flinkere til å planlegge tilpasset opplæring sammen med tolærer, slik at vi kan bli enda mer effektive den tida vi har til rådighet sammen med elevene.

Jeg opplever at mange trenger flere voksne. At elever med tospråklig bakgrunn faller imellom og at disse ikke får tilstrekkelig opplæring. Også lite kunnskap om f.eks ulike språkvansker. Mye uro i klassen. Mange ulike sosiale faktorer som overskygger undervisningen.

Det er systemsvikt i overgang barnehage/skole Saker blir lukket og «vente å se» mentaliteten råder på 1.trinn. Tidlig innsats ressursen blir brukt til brannslukking.Lage gode systemer.

Trenger mer ressurser for å legge til rette for elever med lærevansker, tospråklige elever og elever med atferdsvansker.

For mange elever med ulike behov i en klasse

Ulik kompetanse (- og vilje) blant lærerne på dette feltet.

Hva må til: ha teammøter med utviklingstid, erfaringsdeling; kollegaveiledning, observasjon og refleksjon, utnytte fagsamarbeidstiden; lage felles planer, utpeke ressurslærere, ledelsen bør observere lærerne i klasserommet.

Mange elever på ulikt nivå, få voksne. Får ikke gitt den oppfølgingen jeg gjerne skulle gitt. Ved fravær er det ofte spesialundervisningen som ryker først.

Elever med samme faglige utfordringer, er veldig ulike på det meste annet, og de skal fungere som en gruppe. Det kan være utfordrende å nå frem på riktig måte. Noen ganger må det jobbes en til en, og det krever flere menneskelige ressurser.

Tid nok til hver enkelt elev, både til å lage og gjennomføre gode opplegg. Utfordrende å følge opp opplegg og tiltak som blir satt i gang.

Mye ressurser bindes opp til spesialundervisning. Mer bør over på tilpasset opplæring.

Tidlig satsing må ikke forsvinne i å følge opp enkeltelever . Den ressursen spises ofte opp av enkeltelever .

Store variasjoner i elevgrupper.

Sette det på dagsorden.

Ressurser, det er ofte slik at om det mangler noen et annet sted blir ressurser flyttet, og det går til tider ut over spesialundervisningen.

Mer tid til å planlegge ekstraordinære tiltak for elever med spesialbehov hvis det er klassens faglærer som har ansvaret for dette

Vanskelig å favne alle i et klasserom. Særlig de sterke elevene glipper noen ganger. Undervisningen blir ofte lagt på midten.

Vanskelig å tilpasse undervisningen når nivået i klassen både er lavt og høyt. Kan ikke legge undervisningen på midt-nivået, da vil jeg ikke treffe noen...

Stort sprik på elever og ulike behov for tilrettelegging

Utfordrende å hele tiden finne materiale og lage hefter og kopier tilpasset elever både til det enklere og vanskeligere samtidig som det skal gis den samme tavleundervisningen. Hadde man hatt mulighet til å ha flere smågrupper med likt nivå eller bruke digitale ressurser som tilpasser seg nivået hadde det forenklet noe.

Spriket i nivå er for stort til å gi god tilpasset opplæring. Man er ofte bare en lærer i undervisningen, og da er det vanskelig å dekke alle behovene i en klasse.

Jeg synes skolen lykkes. Men ikke ut fra det som er nødvendig ihht skjema-veldet. Derfor er det problematisk å svare på en undersøkelse som nettopp er basert på å kunne lese resultater ut fra svaralternativer.

20. Har du flere kommentarer/synspunkter? Skriv nedenfor.

Et kvalitetsvurderingssystem er en god kontroll for meg som skoleleder gjennom året. I deler av dette blir hele personalet trukket inn, i andre deler blir deler av personalet tatt med. Det er uansett et lederansvar at vi følger opp arbeidet for å sikre at vi har forsvarlig drift og at vi kan analysere i hvilken grad vi lykkes og hva vi kan gjøre for å utvikle oss videre.

Nei

Vi har fått en rektor som tar tak i utfordringer og er tydelig i sin kommunikasjon. Ting skjer i positiv retning, en løsningsorientert og konkret rektor.

Man kunne fått ennå bedre tilpasset undervisning med flere voksne på skolen.

Nei

Jeg oppfatter at Kirkeng Skole har et godt læringsmiljø som alle bidrar til.

Skulle ønske at en del spørsmål var utdypet mer, hva ligger i begrepene dere spør om?Har noen steder svart vet ikke, rett og slett fordi jeg er litt usikker på hva dere spesifikt spør om.

Håper skoleutvikling er mer enn skjemaer.